Crăciun SABĂU

Contabilitate aprofundată

ISBN 978-973-687-669-1

UNIVERSITATEA TIBISCUS TIMIŞOARA
Facultatea de Ştiinţe Economice

Prof. univ. dr. Crăciun SABĂU

CONTABILITATE APROFUNDATĂ

Note de curs pentru uzul studenţilor de la ÎFR

Editura Eurostampa
Timişoara 2009

CUPRINS

TEMA I CONTABILITATEA COMBINĂRII ÎNTREPRINDERILOR 7

1.1. Conceptul de combinare a întreprinderilor 8

1.2. Contabilizarea operațiunilor privind achiziția de întreprinderi 11

Teste de evaluare 17

TEMA II CONTABILITATEA FUZIUNII ÎNTREPRINDERILOR 19

2.1. Aspectele economice, juridice şi fiscale privind fuziunea întreprinderilor 20

2.2. Problemele financiare pe care le implică fuzionarea întreprinderilor 24

2.3. Contabilizarea operațiunilor de fuzionare a întreprinderilor 29

Teste de autoevaluare 42

TEMA III CONTABILITATEA DIVIZĂRII ÎNTREPRINDERILOR..... 44

3.1. Aspectele economice şi juridice privind divizarea întreprinderilor 45

3.2. Problemele financiare pe care le implică divizarea întreprinderilor 47

2.3. Contabilizarea operațiunilor de divizare a întreprinderilor 49

Teste de autoevaluare 53

TEMA IV CONTABILITATEA LICHIDĂRII ÎNTREPRINDERILOR 56

4.1. Aspectele juridice ale lichidării întreprinderilor 57

4.2. Evaluarea patrimoniului şi întocmirea bilanțului înainte de lichidare 60

4.3. Contabilitatea operațiunilor de lichidare a întreprinderilor 61

Teste de autoevaluare 74

TEMA V CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE LEASING 76

5.1. Conceptul şi reglementarea juridică a operațiunilor de leasing 77

5.2. Contabilizarea operațiunilor de leasing 80

Teste de autoevaluare 90

BIBLIOGRAFIE 92

TEMA I. CONTABILITATEA COMBINĂRII ÎNTREPRINDERILOR

CONȚINUT:

1.1. Conceptul de combinare a întreprinderilor
1.2. Contabilizarea operațiunilor privind achiziția de întreprinderi

REZUMAT

Combinarea de întreprinderi reprezintă reunirea unor întreprinderi distincte într-o singură entitate economică, care ulterior va efectua raportări financiare. Modalitățile concrete prin care se realizează combinarea de întreprinderi sunt următoarele: cumpărarea de către o întreprindere a capitalurilor proprii ale altei întreprinderi; achiziționarea activului net, integral sau parțial, al unei alte întreprinderi; asumarea datoriilor altei întreprinderi.

Tratamentul contabil pentru combinările de întreprinderi este prezentat în cadrul standardului internațional de raportare financiară IFRS 3 „Combinările de întreprinderi", care se aplică de la 1 aprilie 2004, sub forma SFAS 141, şi înlocuieşte standardul internațional de contabilitate IAS 22. Acest standard de raportare financiară abordează următoarele aspecte: metoda de contabilizare a combinărilor de întreprinderi; evaluarea inițială a activelor dobândite şi a datoriilor asumate şi identificabile la valoarea justă; recunoaşterea datoriilor pentru încheierea sau reducerea activității; tratamentul diferenței pozitive dintre interesul cumpărătorului din valoarea justă a activului net identificabil dobândit prin combinare şi costul combinării; contabilitatea fondului comercial şi activelor necorporale dobândite prin combinare.

Standardul internațional de raportare financiară IFRS 3 stabileşte o singură metodă de contabilizare a combinărilor de întreprinderi, adică metoda achiziției. Această metoda ia în considerare combinarea de întreprinderi din perspectiva *cumpărătorului (dobânditorului),* care obține controlul asupra activului net şi a activității altei întreprinderi denumită *entitate cumpărată (achiziționată).*

Aplicarea metodei achiziției pentru contabilizarea combinărilor de întreprinderi presupune parcurgerea următoarelor etape: identificarea unui cumpărător (dobânditor); estimarea costului combinării de întreprinderi; alocarea costului combinării de întreprinderi activelor achiziționate şi datoriilor contingente asumate în momentul achiziției; recunoaşterea şi evaluarea fondului comercial.

OBIECTIVE

- Însuşirea unor cunoştințe teoretice de bază privind conținutul noțiunii de combinare a întreprinderilor.

- Cunoaşterea modalităţilor de înregistrare în contabilitate a operaţiunilor privind combinarea întreprinderilor prin metoda achiziţiei.

1.1. CONCEPTUL DE COMBINARE A ÎNTREPRINDERILOR

Combinarea de întreprinderi reprezintă reunirea unor întreprinderi distincte într-o singură entitate economică, care ulterior va efectua raportări financiare.

Modalităţile concrete prin care se realizează combinarea de întreprinderi sunt următoarele:

- cumpărarea de către o întreprindere a capitalurilor proprii ale altei întreprinderi;
- achiziţionarea activului net, integral sau parţial, al unei alte întreprinderi;
- asumarea datoriilor altei întreprinderi.

Tratamentul contabil pentru combinările de întreprinderi este prezentat în cadrul standardului internaţional de raportare financiară IFRS 3 „Combinările de întreprinderi", care se aplică de la 1 aprilie 2004, sub forma SFAS 141, şi înlocuieşte standardul internaţional de contabilitate IAS 22. Acest standard de raportare financiară abordează următoarele aspecte:

- metoda de contabilizare a combinărilor de întreprinderi;
- evaluarea iniţială a activelor dobândite şi a datoriilor asumate şi identificabile la valoarea justă;
- recunoaşterea datoriilor pentru încheierea sau reducerea activităţii;
- tratamentul diferenţei pozitive dintre interesul cumpărătorului din valoarea justă a activului net identificabil dobândit prin combinare şi costul combinării;
- contabilitatea fondului comercial şi activelor necorporale dobândite prin combinare.

Standardul internaţional de raportare financiară IFRS 3 stabileşte o singură metodă de contabilizare a combinărilor de întreprinderi, adică **metoda achiziţiei**. Această metoda ia în considerare combinarea de întreprinderi din perspectiva *cumpărătorului (dobânditorului),* care obţine controlul asupra activului net şi a activităţii altei întreprinderi denumită *entitate cumpărată (achiziţionată).*

Aplicarea metodei achiziţiei pentru contabilizarea combinărilor de întreprinderi presupune parcurgerea următoarelor etape:

a) identificarea unui cumpărător (dobânditor);
b) estimarea costului combinării de întreprinderi;
c) alocarea costului combinării de întreprinderi activelor achiziţionate şi datoriilor contingente asumate în momentul achiziţiei.

a. Identificarea cumpărătorului (dobânditorului)

Cumpărătorul (dobânditorul) este entitatea participantă la combinarea de întreprinderi care obține controlul asupra celorlalte entități participante.

Controlul reprezintă puterea de a conduce politicile financiare şi operaționale (de exploatare) ale unei alte întreprinderi sau activități cu scop lucrativ, astfel încât să se obțină avantaje (profit) din aceasta.

b. Estimarea costului unei combinări de întreprinderi

Costul unei combinări de întreprinderi reprezintă de fapt costul achiziției. Acesta este compus din următoarele elemente:

- valoarea justă a activelor cedate cumpărătorului, a datoriilor asumate şi a instrumentelor de capital emise de cumpărător în schimbul obținerii controlului asupra entităților achiziționate;
- costurile directe atribuite combinării de întreprinderi.

Valoarea justă a activelor dobândite prin plata directă de numerar este dată de suma plătită în momentul achiziției.

În situația în care combinarea de întreprinderi se face prin intermediul instrumentelor de capital emise de către cumpărător, costul achiziției îl reprezintă valoarea justă a acestora, determinată astfel:

- valoarea de piață a titlurilor, dacă acestea sunt cotate pe piață;
- partea pe care o reprezintă titlurile din valoarea justă a întreprinderii achiziționate, dacă acestea nu sunt cotate pe piață.

Valoarea justă a datoriilor asumate de către cumpărător este stabilită în momentul combinării (la data obținerii controlului).

Costurile directe atribuite achiziționării cuprind:

- onorariile plătite avocaților, contabililor, evaluatorilor şi altor consultanți de specialitate;
- costurile pregătirii şi emisiunii instrumentelor de capitaluri proprii.

c. Alocarea costului combinării de întreprinderi activelor achiziționate şi datoriilor contingente asumate în momentul achiziției

Cumpărătorul (dobânditorul) recunoaşte activele, datoriile şi datoriile contingente (dependente de evenimente viitoare) ale întreprinderii achiziționate numai dacă la data achiziției acestea îndeplinesc următoarele criterii:

- un activ, altul decât o imobilizare necorporală, este recunoscut dacă este probabil ca acesta să genereze beneficii viitoare pentru cumpărător, iar valoarea justă a activului poate fi măsurată în mod credibil;
- o datorie, alta decât o datorie contingentă, este recunoscută dacă este probabilă o ieşire de resurse pentru stingerea datoriei, iar valoarea justă a datoriei poate fi măsurată în mod credibil;
- un activ contingent sau o datorie contingentă sunt recunoscute dacă valoarea justă a acestora poate fi măsurată în mod credibil.

Evaluarea activelor achiziționate şi datoriilor identificabile, cu

ocazia alocării costului de achiziție, se face astfel:

- activele necorporale la *valoarea estimată;*
- terenurile şi clădirile:
  - la *valoarea de piață* (dacă urmează a fi utilizate);
  - la *valoarea realizabilă* (dacă urmează să fie vândute);
- utilajele şi echipamentele:
  - la *valoarea de piață* (dacă urmează a fi utilizate pe termen lung);
  - la *valoarea minimă dintre costul de înlocuire şi valoarea realizabilă netă* (dacă urmează a fi utilizate temporar);
  - la *valoarea realizabilă netă* (dacă urmează să fie vândute);
- titlurile de valoare comercializabile la *valoarea justă;*
- titlurile de valoare necomercializabile la *valori estimate;*
- stocurile de materii prime la *costul de înlocuire;*
- stocurile de produse finite şi producția în curs de execuție la *prețul de vânzare, minus costul de desfacere, plus profitul estimat;*
- clienții la *valoarea actualizată a sumelor de primit;*
- cheltuielile de închidere la *valoarea actualizată a sumelor de rambursat;*
- datoriile la *valoarea actualizată a sumelor de rambursat pentru a lichida datoria.*

Cumpărătorul nu trebuie să recunoască, în momentul achiziției, provizioane pentru pierderi viitoare sau pentru cheltuieli cu restructurările anticipate să se producă după data achiziției, acestea fiind tratate drept cheltuieli ulterioare combinării de întreprinderi.

d. Recunoaşterea şi evaluarea fondului comercial

Fondul comercial reprezintă diferența dintre costul de achiziție şi valoarea justă a părții din activul net achiziționat de cumpărător. Acesta se calculează conform relației:

$$Fc = Ca - An \times p(\%) \qquad (1.1)$$

sau

$$Fc = Ca - Cpr \times p(\%) \qquad (1.2)$$

în care:

- Fc reprezintă fondul comercial;
- Ca – costul de achiziție;
- An - activul net identificabil evaluat la valoarea justă;
- p(%) – proporția deținută de cumpărător din activul net identificabil;
- Cpr – capitalurile proprii evaluate la valoarea justă.

În relația (1.1) activul net identificabil evaluat la valoarea justă (An) se calculează astfel:

$$An = Aa - Da \qquad (1.3)$$

în care: - Aa reprezintă activele identificabile achiziționate evaluate

la valoarea justă;

- Da – datoriile identificabile achiziționate evaluate la valoarea justă;

-p(%) – proporția deținută de cumpărător din activele şi datoriile identificabile.

În relația (1.2) capitalurile proprii evaluate la valoarea justă se calculează astfel:

$$Cpr = Cpri \pm Dr \qquad (1.4)$$

în care: Cpri – reprezintă valoarea inițială a capitalului propriu;
Dr – diferența dintre valoarea justă şi valoarea bilanțieră.

Dacă diferența din relația de calcul a fondului comercial prezentată în formulele (1.1) şi (1.2) este pozitivă, rezultă un *fond comercial pozitiv (goodwill),* iar dacă este negativă, rezultă un *fond comercial negativ (badwill).*

1.2. CONTABILIZAREA OPERAȚIUNILOR PRIVIND ACHIZIȚIA DE ÎNTREPRINDERI

Combinarea de întreprinderi se realizează în principal prin metoda achiziției. În consecință, în cadrul acestui subcapitol se va trata contabilizarea operațiunilor privind achiziția de întreprinderi.

Înregistrarea în contabilitate a acestor operațiuni se face diferențiat, în funcție de forma de achiziție, care poate fi: prin cumpărarea activelor şi asumarea datorilor; prin cumpărarea de acțiuni ale filialei; prin emiterea de acțiuni pentru activul net.

a. În cazul achiziției prin cumpărarea activelor şi asumarea datoriilor, înregistrările în contabilitate sunt următoarele:

- *cumpărarea activelor identificabile, achitate prin contul de la bancă:*

Active identificabile = **512** Conturi curente la bănci

- *asumarea datoriilor identificabile:*

2071 Fond comercial pozitiv = %
Conturi din clasa 4 Datorii identificabile
462x Interesul minoritar

b. În cazul achiziției prin cumpărarea de acțiuni ale filialei, înregistrările în contabilitate sunt următoarele:

- *înregistrarea costului de achiziție a acțiunilor cumpărate:*

261 Titluri de participare = **512** Conturi curente la bănci

- *înregistrarea fondului comercial pozitiv, ulterior achiziției:*

2071 Fond comercial pozitiv = **261** Titluri de participare

c. În cazul achiziției prin emiterea de acțiuni pentru activul net, înregistrările în contabilitate sunt următoarele:

- *înregistrarea emiterii de acțiuni:*

456 Decontări cu asociații privind capitalul = **1012** Capital subscris vărsat

- *înregistrarea aportului la capitalul social majorat:*

Active identificabile = **456** Decontări cu asociații privind capitalul

- *asumarea datoriilor identificabile:*

2071 Fond comercial pozitiv = **Conturi din clasa 4** Datorii identificabile

APLICAȚIA 1

Se consideră că întreprinderea A achiziționează 70% din acțiunile întreprinderii B, costul de achiziție fiind de 350.000 lei. La data achiziției bilanțurile celor două întreprinderi sunt prezentate în tabelul 1.1.

Bilanț la data achiziției

Tabelul 1.1

Denumirea elementului	Întreprinderea A (lei)	Întreprinderea B (lei)
A. Active imobilizate		
• Terenuri	300.000	100.000
• Construcții	200.000	100.000
• Instalații tehnice şi maşini	400.000	220.000
• Alte instalații, utilaje şi mobilier	50.000	20.000
Active imobilizate – Total	**950.000**	**440.000**
B. Active circulante		
• Stocuri	50.000	40.000
• Creanțe comerciale	10.000	12.000
• Casa	10.000	10.000
• Conturi la bănci	510.000	70.000
Active circulante – Total	**580.000**	**132.000**
C. Cheltuieli în avans	**4.000**	**6.000**
D. Datorii – sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an		
• Datorii comerciale – furnizori	80.000	30.000
• Alte datorii, inclusiv datorii fiscale şi datoriile privind asigurările sociale	10.000	8.000
Total	**90.000**	**38.000**
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**490.000**	**98.000**
F. Total active minus datorii curente (A + E)	**1.440.000**	**538.000**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an		
• Sume datorate instituțiilor de credit	400.000	130.000
Total datorii care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**400.000**	**130.000**
H. Provizioane	**4.000**	**6.000**
I. Venituri în avans	**4.000**	**2.000**
J. Capital şi rezerve		
• Capital	900.000	300.000
• Rezerve	100.000	90.000
• Profitul sau pierderea reportată	36.000	12.000
Total capitaluri proprii	**1.036.000**	**402.000**

Înregistrările contabile privind această operațiune de combinare prin achiziția a 70% din acțiunile întreprinderii B de către întreprinderea A (cumpărătorul) sunt următoarele:

1. Achiziționarea titlurilor de către cumpărător (întreprinderea A):

261 Titluri de participare = **5121** Conturi la bănci în lei 350.000
(deținute la întreprinderea B)

2. Integrarea întreprinderii B (achiziționată în proporție de 70%) în întreprinderea A, care se înregistrează parcurgând două etape, şi anume: a)cumularea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale celor două întreprinderi; b) eliminarea titlurilor achiziționate de către întreprinderea A la întreprinderea B.

2a. Cumularea activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii ale celor două întreprinderi:

2.112.000	%	=	%	2.112.000
400.000	**211** Terenuri		**1012** Capital subscris vărsat	
300.000	**212** Construcții			1.200.000
620.000	**213** Instalații tehnice şi maşini		**106** Rezerve	190.000
70.000	**214** Alte instalații, utilaje şi mobilier		**117** Profitul reportat	48.000
350.000	**261** Titluri de participare		**151** Provizioane	10.000
90.000	**Conturi din clasa 3** Stocuri		**162** Credite bancare pe termen lung	530.000
22.000	**411** Clienți		**401** Furnizori	110.000
10.000	**471** Cheltuieli în avans		**Alte conturi din clasa 4**	
20.000	**531** Casa			18.000
230.000	**512** Conturi la bănci		**472** Venituri în avans	6.000

2b. Eliminarea titlurilor achiziționate de către întreprinderea A la întreprinderea B.

Pentru înregistrarea acestei operațiuni se determină mai întâi fondul comercial, iar apoi se face partajul capitalurilor proprii ale întreprinderii B.

Fondul comercial se poate determina aplicând formulele (1.1) şi (1.3) sau (1.2) şi (1.4) prezentate în subcapitolul anterior.

Se consideră că următoarele elemente de activ ale întreprinderii B prezintă între valoarea justă şi valoarea bilanțieră:

- Construcții – valoare justă 140.000 lei
- Instalații tehnice şi maşini – valoare justă 230.000 lei

Determinarea fondului comercial

Tabelul 1.2

Denumirea elementului	Valori (lei)
1. Costul de achiziție	350.000
2. Capitalurile proprii inițiale ale întreprinderii B	402.000
3. Diferența dintre valoarea justă şi valoarea bilanțieră, total – din care: - terenuri şi construcții (240.000 – 200.000) - instalații tehnice şi maşini (230.000 – 220.000)	50.000
4. Capitalurile proprii ale întreprinderii B evaluate la valoarea justă (2 + 3)	452.000
5. Cota-parte din capitalurile proprii achiziționate (70%)	316.400
6. Fondul comercial pozitiv (goodwill) (Rd. 1 – Rd. 5)	33.600

În tabelul anterior, pentru determinarea fondului comercial s-au utilizat formulele (1.1) şi (1.3).

Partajul capitalurilor proprii ale întreprinderii B este prezentat în tabelul 1.3.

Partajul capitalurilor proprii ale întreprinderii B

Tabelul 1.3

- lei -

Denumirea elementului	Valoare totală	Întreprinderea A (70%)	Întreprinderea B (30%)
Capital subscris vărsat	300.000	210.000	90.000
Rezerve	90.000	63.000	27.000
Profitul reportat	12.000	8.400	3.600
Diferența dintre valoarea justă şi valoarea bilanțieră: - terenuri şi construcții (240.000 – 200.000) - instalații tehnice şi maşini (230.000 – 220.000)	 40.000 10.000	 28.000 7.000	 12.000 3.000
Total	**452.000**	**316.400**	**135.600**

Înregistrarea eliminării titlurilor întreprinderii B se face astfel:

485.600	%	=	%	485.600
300.000	**1012** Capital subscris vărsat	**261**	Titluri de participare	350.000
90.000	**106** Rezerve	**462x**	Interese minoritare	135.600
12.000	**117** Profitul reportat			
30.000	**211** Terenuri			
10.000	**212** Construcții			
10.000	**213** Instalații tehnice şi maşini			
33.600	**2071** Fond comercial			

Bilanțul entității rezultate în urma achiziționării întreprinderii B de către întreprinderea A se prezintă astfel (vezi tabelul 1.4).

Bilanțul entității rezultate în urma achiziționării

Tabelul 1.4.

Denumirea elementului	Valoare (lei)
A. Active imobilizate	
• Fond comercial pozitiv (goodwill)	33.600
• Terenuri şi construcţii	740.000
• Instalaţii tehnice şi maşini	630.000
• Alte instalaţii, utilaje şi mobilier	70.000
Active imobilizate – Total	**1.473.600**
B. Active circulante	
• Stocuri	90.000
• Creanţe comerciale	22.000
• Casa şi conturi la bănci	250.000
Active circulante – Total	**362.000**
C. Cheltuieli în avans	**10.000**
D. Datorii – sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	
• Datorii comerciale – furnizori	110.000
• Alte datorii, inclusiv datorii fiscale şi datoriile privind asigurările sociale	18.000
Total	**128.000**
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**238.000**
F. Total active minus datorii curente (A + E)	**1.711.600**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
• Sume datorate instituţiilor de credit	530.000
Total datorii care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**530.000**
H. Provizioane	**10.000**
I. Venituri în avans	**6.000**
J. Capital şi rezerve	
• Capital	900.000
• Rezerve	100.000
• Profitul sau pierderea reportată	36.000
• Interese minoritare	135.600
Total capitaluri proprii	**1.171.600**

TESTE DE AUTOEVALUARE

Testul 1 de autoevaluare

1. Combinarea de întreprinderi reprezintă:
a) reunirea unor întreprinderi distincte într-o singură entitate economică, care ulterior va efectua raportări financiare;
b) un ansamblu de întreprinderi aparent autonome, dar care sunt supuse unei direcţii economice unitare;
c) un ansamblu de întreprinderi în care fiecare conduce în funcţie de procentul de participare la capitalul social.

2. Modalităţile concrete prin care se realizează combinarea de întreprinderi sunt următoarele:
a) cumpărarea de către o întreprindere a capitalurilor proprii ale altei întreprinderi, schimbul de personal de conducere, asumarea datoriilor altei întreprinderi;
b) cumpărarea de către o întreprindere a capitalurilor proprii ale altei întreprinderi, achiziţionarea activului net, integral sau parţial, al unei alte întreprinderi, asumarea datoriilor altei întreprinderi;
c) achiziţionarea activului net, integral sau parţial, al unei alte întreprinderi, schimbul de personal de conducere, furnizarea de informaţii tehnice importante.

3. Tratamentul contabil pentru combinările de întreprinderi este prezentat în cadrul standardului internaţional de raportare financiară: a) IFRS 33; b) IFRS 22; c) IFRS 3.

4. Standardul internaţional de raportare financiară IFRS 3 stabileşte o singură metodă de contabilizare a combinărilor de întreprinderi, adică: a) metoda achiziţiei; b) metoda punerii în comun a intereselor; c) metoda combinată.

5. Cumpărătorul (dobânditorul) este entitatea participantă la combinarea de întreprinderi care obţine:
a) profit maxim din operaţiunea de combinare;
b) controlul asupra celorlalte entităţi participante;
c) contracte avantajoase cu ceilalţi parteneri.

Testul 2 de autoevaluare

1. *Costul unei combinări de întreprinderi reprezintă:*

a) costul achiziţiei;
b) costul amortizării imobilizărilor corporale;
c) costul cu personalul angajat în efectuarea operaţiunilor de combinare.

2. Achiziția se poate realiza prin următoarele forme:
a) prin cumpărarea activelor şi asumarea datorilor; prin cumpărarea de obligațiuni ale filialei; prin emiterea de acțiuni pentru activul net;
b) prin cumpărarea activelor şi asumarea datorilor; prin cumpărarea de acțiuni ale filialei; prin emiterea de acțiuni pentru activul net;
c) prin cumpărarea activelor şi asumarea datorilor; prin cumpărarea de acțiuni ale filialei; prin emiterea de obligațiuni pentru activul net.

3. Valoarea justă a activelor dobândite prin plata directă de numerar este dată de:
a) suma plătită ca onorarii experților contabili şi juriştilor;
b) suma plătită creditorilor pentru stingerea obligațiilor;
c) suma plătită în momentul achiziției.

4. Fondul comercial reprezintă diferența dintre:
a) costul de achiziție şi datoriile ce trebuie plătite creditorilor.
b) costul de achiziție şi valoarea justă a părții din activul net achiziționat de cumpărător;
c) costul de achiziție şi valoarea rămasă a imobilizărilor corporale.

5. Costurile directe atribuite achiziționării cuprind:
a) onorariile plătite avocaților, contabililor, evaluatorilor şi altor consultanți de specialitate; costurile pregătirii şi emisiunii instrumentelor de capitaluri proprii.
b) onorariile plătite avocaților, contabililor, evaluatorilor şi altor consultanți de specialitate; costurile pregătirii personalului;
c) comisioanele plătite băncilor; costurile pregătirii şi emisiunii instrumentelor de capitaluri proprii.

Recomandări bibliografice

1. Epstein B. J., *IFRS 2007. Interpretarea şi aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate şi Raportarea Financiară.* Editura BMT Publishing House, Bucureşti, 2007, p. 422 – 476.
2. Ristea M., Dumitru C.G., *Contabilitate aprofundată.* Editura Universitară, Bucureşti, 2004, p. 287 – 347.
3. Săcărin M., *Contabilitate aprofundată*. Editura Economică, Bucureşti, 2004, p. 203 – 218.

TEMA II. CONTABILITATEA FUZIUNII ÎNTREPRINDERILOR

CONȚINUT:

2.1. Aspectele economice, juridice şi fiscale privind fuziunea întreprinderilor
2.2. Problemele financiare pe care le implică fuzionarea întreprinderilor
2.3. Contabilizarea operațiunilor de fuzionare a întreprinderilor

REZUMAT

Fuziunea este operația prin care două sau mai multe întreprinderi hotărăsc, fiecare separat, să se unească în vederea desfăşurării unei activități comune.

Din punct de vedere economic fuziunea de întreprinderi produce următoarele efecte benefice: armonizarea structurii de producție; ameliorarea tehnologiei; simplificarea structurii de conducere; posibilitatea finanțării unor obiective interne de cercetare, de specializare a producției.

Fuziunea se poate realiza prin două forme**:** prin absorbție sau prin contopire.

Efectele fuziunii întreprinderilor sunt următoarele: dizolvarea fără lichidare a întreprinderilor care îşi încetează existența; transferarea patrimoniului (activelor şi datoriilor) întreprinderilor care îşi încetează existența către întreprinderea beneficiară de aport; dobândirea calității de asociați ai întreprinderii beneficiare de aport de către asociații întreprinderilor care se dizolvă.

Fuziunea se hotărăşte de către fiecare întreprindere în parte, în condițiile stabilite prin modificarea actului constitutiv. Fiecare întreprindere va efectua inventarierea şi evaluarea activelor şi datoriilor, după care va întocmi bilanțul de fuziune.

Administratorii întreprinderilor care participă la operațiunea de fuziune vor întocmi un proiect de fuziune, care constituie documentul justificativ pentru contabilizarea operației în întreprinderea absorbantă sau în noua întreprindere creată.

Principalele probleme financiare pe care le implică fuzionarea întreprinderilor sunt: evaluarea globală a fiecărei întreprinderi care participă la fuziune; stabilirea raportului de schimb şi determinarea numărului de acțiuni sau părți sociale de emis pentru remunerarea aportului net la fuziune.

Pentru contabilizarea operațiunilor de fuziune ale întreprinderilor se pot utiliza două metode, metoda rezultatului şi metoda capitalizării.

Pentru contabilizarea operațiunilor de fuziune ale întreprinderilor se pot utiliza două metode, metoda rezultatului şi metoda capitalizării.

Aceste metode se aplică în mod diferit, în funcție de forma de

fuziune, prin absorbție sau prin contopire.

OBIECTIVE

- Însuşirea unor cunoştinţe teoretice de bază privind aspectele economice, juridice şi financiare pe care le implică fuzionarea întreprinderilor.
- Cunoaşterea modalităților de înregistrare în contabilitate a operațiunilor privind fuzionarea întreprinderilor.

2.1. ASPECTELE ECONOMICE, JURIDICE ŞI FISCALE PRIVIND FUZIUNEA ÎNTREPRINDERILOR

Definiție. Fuziunea este operația prin care două sau mai multe întreprinderi hotărăsc, fiecare separat, să se unească în vederea desfăşurării unei activități comune.

Din punct de vedere economic fuziunea de întreprinderi produce următoarele efecte benefice:

- armonizarea structurii de producție;
- ameliorarea tehnologiei;
- simplificarea structurii de conducere;
- posibilitatea finanțării unor obiective interne, cum ar fi: activități de cercetare; de specializare a producției etc.

Sub aspect juridic fuziunea întreprinderilor este reglementată prin Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, la capitolul II „Fuziunea şi divizarea societăților”[1]. La articolul 238, aliniatul (1) din această lege se prevede că „*Fuziunea* este operația prin care:

a) una sau mai multe societăți sunt dizolvate fără a intra în lichidare şi transferă totalitatea patrimoniului lor unei alte societăți, în schimbul repartizării de acțiuni la societățile beneficiare şi, eventual, al unei plăți în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acțiunilor astfel repartizate; sau

b) mai multe societăți sunt dizolvate fără a intra în lichidare şi transferă totalitatea patrimoniului lor unei societăți pe care o constituie, în schimbul repartizării de acțiuni la societățile beneficiare şi, eventual, al unei plăți în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acțiunilor astfel repartizate către acționarii societății divizate.”[2]

Rezultă că fuziunea se poate realiza prin două **forme:** prin absorbție

---

[1] *Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale,* republicată în Monitorul Oficial nr. 1066 din 17 noiembrie 2004, cu modificările aduse prin Legea nr. 302/2005, publicată în Monitorul Oficial nr. 953 din 27 octombrie 2005 şi cu completările aduse prin Legea nr.516/2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 14 din 19 ianuarie 2007.

[2] *Legea societăților comerciale şi 5 legi uzuale”,* Ediția a 3-a, Bucureşti, Editura Hamangiu, 2007, p. 123.

(punctul „a” din lege), sau prin contopire (punctul „b” din lege).

Fuziunea prin absorbție se realizează prin transferarea patrimoniului uneia sau mai multor întreprinderi, denumite *întreprinderi absorbite*, la o altă întreprindere, denumită *întreprindere absorbantă*. Întreprinderea absorbantă dobândeşte drepturile şi îşi asumă obligațiile întreprinderilor absorbite.

Fuziunea prin contopire se realizează prin transferarea patrimoniului mai multor întreprinderi către o întreprindere nouă. Întreprinderea rezultată din această reunire va prelua toate drepturile şi obligațiile întreprinderilor dizolvate şi contopite în noua întreprindere.

Efectele fuziunii întreprinderilor sunt următoarele:

- dizolvarea fără lichidare a întreprinderilor care îşi încetează existența;

- transferarea patrimoniului (activelor şi datoriilor) întreprinderilor care îşi încetează existența către întreprinderea beneficiară de aport, în starea în care acesta se află în momentul realizării operației de fuziune;

- dobândirea calității de asociați ai întreprinderii beneficiare de aport de către asociații întreprinderilor care se dizolvă, prin atribuirea de acțiuni sau părți sociale şi, eventual, a unei sume de bani care nu poate depăşi 10% din valoarea nominală a acțiunilor sau părților sociale atribuite.

Fuziunea se hotărăşte de către fiecare întreprindere în parte, în condițiile stabilite prin modificarea actului constitutiv. Fiecare întreprindere va efectua inventarierea şi evaluarea activelor şi datoriilor, după care va întocmi bilanțul de fuziune.

Administratorii întreprinderilor care participă la operațiunea de fuziune vor întocmi un **proiect de fuziune**, care constituie documentul justificativ pentru contabilizarea operației în întreprinderea absorbantă sau în noua întreprindere creată. Conform articolului 241 din Legea societăților comerciale republicată cu modificările şi completările ulterioare, proiectul de fuziune va cuprinde următoarele:

a) forma, denumirea şi sediul social al tuturor societăților implicate în fuziune;

b) fundamentarea şi condițiile fuziunii;

c) condițiile alocării de acțiuni la societatea absorbantă sau la noua societate creată;

d) data la care acțiunile sau părțile sociale alocate dau deținătorilor dreptul de a participa la beneficii;

e) rata de schimb a acțiunilor şi părților sociale şi cuantumul eventualelor plăți în numerar;

f) cuantumul primei de fuziune;

g) drepturile conferite de către societatea absorbantă sau beneficiară deținătorilor de acțiuni care conferă drepturi speciale şi celor care dețin alte valori mobiliare;

h) orice avantaj special acordat experților şi membrilor organelor administrative sau de control ale societăților implicate în fuziune;

i) data la care au fost aprobate situațiile financiare ale societăților participante, care au fost folosite pentru a stabili condițiile fuziunii;

j) data la care tranzacțiile societății absorbite sunt considerate din punct de vedere contabil ca aparținând societății absorbante sau noii

societăţi constituite.

Proiectul de fuziune, semnat de reprezentanţii întreprinderilor participante, se depune la oficiul registrului comerţului unde este înmatriculată fiecare întreprindere, însoţit de o declaraţie a întreprinderii care îşi încetează existenţa în urma fuziunii, despre modul cum a hotărât să-şi stingă datoriile (articolul 242, aliniatul 1 din Legea societăţilor comerciale).

În cadrul adunărilor generale care urmează să aprobe fuziunea fiecărei întreprinderi în parte, se vor prezenta următoarele documente:

- proiectul de fuziune;
- raportul administratorilor întreprinderii;
- raportul experţilor desemnaţi de către judecătorul-delegat pentru a examina proiectul de fuziune;
- situaţiile financiare anuale şi rapoartele de gestiune pentru ultimele 3 exerciţii financiare;
- raportul cenzorilor sau auditorului financiar;
- evidenţa contractelor cu valori de peste 10.000 lei fiecare şi aflate în curs de executare.

Data la care fuziunea produce efecte este (conform articolului 249 din Legea societăţilor comerciale):

a) în cazul constituirii uneia sau mai multor întreprinderi noi, data înmatriculării în registrul comerţului a noii întreprinderi sau a ultimei dintre ele;

b) în alte cazuri, data înregistrării hotărârii ultimei adunări generale care a aprobat fuziunea.

Aspectele fiscale ale fuziunii întreprinderilor sunt reglementate în Codul fiscal, şi se referă la următoarele aspecte, prezentate distinct pe fiecare întreprindere care participă la operaţia de fuziune[3].

I. În cazul întreprinderii absorbite

1. Veniturile provenite din transferul activelor (contul 7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital") sunt venituri neimpozabile, iar cheltuielile privind activele cedate (Contul 6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital") sunt cheltuieli nedeductibile (articolul 27, aliniatul (4), litera a) din Codul fiscal).

2. Întreprinderea absorbită trebuie să transmită întreprinderii absorbante valoarea fiscală a fiecărui element de activ şi de pasiv transferat. Valoarea fiscală a mijloacelor fixe amortizabile, definite în conformitate cu prevederile Codului fiscal, se determină luând în calcul valoarea utilizată

---

[3] Ministerul Finanţelor Publice, Colegiul Consultativ al Contabilităţii,. *Norme metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor comerciale, precum şi retragerea sau excluderea unor asociaţi din cadrul societăţilor comerciale şi tratamentul fiscal ala cestora.* Bucureşti, Editura CECCAR, 2004, p. 115-118.

pentru calculul amortizării fiscale (art. 24 din Codul fiscal), fără a folosi datele din contabilitate sau orice reevaluare contabilă a acestor active, urmând să se amortizeze pe durata normală rămasă.

3. În conformitate cu prevederile art. 22, alin. (5) din Codul fiscal, reducerea sau anularea oricărui provizion ori a rezervei care a fost anterior dedusă la determinarea profitului impozabil se include în veniturile impozabile ale întreprinderii absorbite, cu excepția situației în care întreprinderea absorbantă preia provizionul sau rezerva respectivă.(de exemplu: rezerva legală de 5% din profitul brut contabil, dar nu mai mult de 20% din capitalul social; rezervele constituite ca urmare a facilității fiscale privind neimpunerea unei părți din profitul impozabil; rezervele din reevaluare.)

4. Întreprinderea absorbită are obligația să depună declarația de impunere şi să plătească impozitul pe profit cu 10 zile înainte de data înregistrării încetării existenței la registrul comerțului (art. 34, alin. (8) din Codul fiscal).

II. În cazul întreprinderii absorbante

1. Pierderea fiscală înregistrată de întreprinderea absorbită nu se recuperează de către întreprinderea absorbantă (art. 26, alin. (2) din Codul fiscal).

2. Întreprinderea absorbantă foloseşte la determinarea profitului impozabil valorile fiscale ale activelor şi pasivelor transmise de către întreprinderea absorbită.

3. În situația în care valoarea rezervei legale rezultată în urma operației de fuziune depăşeşte 20% din capitalul social al întreprinderii absorbante, diferența nu se tratează ca venit impozabil atâta timp cât această rezervă se menține la valoarea rezultată.

III. În cazul întreprinderilor care îşi încetează existența

1. Veniturile provenite din transferul activelor (contul 7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operații de capital”) sunt venituri neimpozabile, iar cheltuielile privind activele cedate (Contul 6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operații de capital”) sunt cheltuieli nedeductibile (articolul 27, aliniatul (4), litera a) din Codul fiscal).

2. Întreprinderile care îşi încetează existența trebuie să transmită întreprinderii care se înființează valoarea fiscală a fiecărui element de activ şi de pasiv transferat. Valoarea fiscală a mijloacelor fixe amortizabile, definite în conformitate cu prevederile Codului fiscal, se determină luând în calcul valoarea utilizată pentru calculul amortizării fiscale (art. 24 din Codul fiscal), fără a folosi datele din contabilitate sau orice reevaluare contabilă a acestor active, urmând să se amortizeze pe durata normală rămasă.

3. În conformitate cu prevederile art. 22, alin. (5) din Codul fiscal, reducerea sau anularea oricărui provizion ori a rezervei care a fost anterior dedusă la determinarea profitului impozabil se include în veniturile impozabile ale întreprinderilor care îşi încetează existența, cu excepția situației în care întreprinderea care se înființează preia provizionul sau

rezerva respectivă.

4. Întreprinderile care îşi încetează existenţa au obligaţia să depună declaraţia de impunere şi să plătească impozitul pe profit cu 10 zile înainte de data înregistrării încetării existenţei la registrul comerţului (art. 34, alin. (8) din Codul fiscal).

IV. În cazul întreprinderii care se înfiinţează

1. Pierderea fiscală înregistrată de întreprinderile care îşi încetează existenţa nu se recuperează de către întreprinderea care ia fiinţă (art. 26, alin. (2) din Codul fiscal).

2. Întreprinderea care ia fiinţă foloseşte la determinarea profitului impozabil valorile fiscale ale activelor şi pasivelor transmise de către întreprinderile care îşi încetează existenţa.

3. În situaţia în care valoarea rezervei legale rezultată în urma operaţiei de fuziune depăşeşte 20% din capitalul social al întreprinderii care se înfiinţează, diferenţa nu se tratează ca venit impozabil atâta timp cât această rezervă se menţine la valoarea rezultată.

4. Valoarea fiscală a titlurilor de participare primite de persoanele care contribuie cu active este egală cu valoarea fiscală a activelor aduse drept contribuţie de către persoanele respective şi se înregistrează în Registrul fiscal.

2.2. PROBLEMELE FINANCIARE PE CARE LE IMPLICĂ FUZIONAREA ÎNTREPRINDERILOR

Principalele probleme financiare pe care le implică fuzionarea întreprinderilor sunt: evaluarea globală a fiecărei întreprinderi care participă la fuziune; stabilirea raportului de schimb şi determinarea numărului de acţiuni sau părţi sociale de emis pentru remunerarea aportului net la fuziune.

2.2.1. Evaluarea globală a fiecărei întreprinderi care participă la fuziune

Evaluarea globală a fiecărei întreprinderi care participă la fuziune se face cu ocazia efectuării inventarierii patrimoniului (activelor şi datoriilor) înainte de întocmirea bilanţului de fuziune. Recunoaşterea valorii de inventar a activelor şi pasivelor se va face prin întocmirea bilanţului contabil înainte de fuziune.

Pentru realizarea acestei activităţi se pot utiliza mai multe metode, dintre care enumerăm următoarele:

- metoda patrimonială sau a activului net;
- metoda bursieră;
- metoda bazată pe rezultate;
- metoda fluxului de numerar (cash-flow-ului);
- metode combinate.

a) Metoda patrimonială sau a activului net presupune determinarea

activului net contabil şi a activului net corectat (corijat).

Activul net contabil (Anc) se determină pe baza valorilor trecute în bilanțul contabil întocmit după evaluarea patrimoniului, înainte de fuziune. El se poate calcula astfel:

Anc = Activul bilanțier – Activele fictive – Datoriile (2.1)

sau

Anc = Capitaluri proprii – Active fictive (2.2)

Activele fictive cuprind: cheltuielile de constituire; concesiunile, brevetele, licențele, mărcile comerciale, drepturile şi activele similare; cheltuielile înregistrate în avans).

Activul net corectat ține cont de eventualele plusuri sau minusuri de valoare latente, în acest caz evaluarea fiind mai obiectivă. El se determină astfel:

Activul net corectat = Anc ± Plusvaloarea/Minusvaloarea rezultată din evaluarea activelor şi datoriilor la fuziune

b) Metoda bursieră presupune utilizarea valorii bursiere la evaluarea întreprinderii. Valoarea bursieră se determină astfel:

Valoarea bursieră = cotația acțiunilor la bursă x numărul de acțiuni (2.3)

c) Metoda bazate pe rezultate ia în considerare următoarele valori: valoarea de rentabilitate; valoarea de randament; valoarea de supraprofit (goodwill). Aceste valori se determină astfel:

Valoarea de rentabilitate = (Dividendul mediu pe acțiune : Rata de capitalizare) x numărul de acțiuni (2.4)

Valoarea de randament = = (Dividendul pe acțiune : Rata de capitalizare) x numărul de acțiuni (2.5)

Valoarea de supraprofit = Anc + goodwill (2.6)

d) Metoda fluxului de numerar presupune calcularea valorii globale a întreprinderii pe baza următoarei relații:

$$\textbf{Valoarea globală a întreprinderii} = \sum_{i=1}^{n} \frac{Fi}{(1+r)^i} + \frac{Vr}{(1+r)^n} \qquad (2.7)$$

în care: Fi – reprezintă valorile actuale ale fluxurilor nete de numerar (intrări minus ieşiri de numerar);

Vr – valoarea reziduală a întreprinderii la finele perioadei;

r – rata de actualizare;

n – perioada dată, egală cu durata de exploatare a capitalului

investit în urma fuziunii.

Valoarea globală a întreprinderii stabilită pe baza uneia sau mai multora dintre aceste metode prezentate reprezintă *valoarea aportului net de fuziune a fiecărei întreprinderi care participă la această operație.*

e) Metodele combinate realizează o mixtură între metoda patrimoniale şi metoda rezultatului. Valoarea mixtă se determină ca o medie aritmetică (simplă sau ponderată) a valorii patrimoniale şi a valorilor de rezultat.

2.2.2. Stabilirea raportului de schimb

Raportul de schimb se stabileşte prin compararea aportului net al întreprinderilor care participă la fuziune. Determinarea matematică a raportului de schimb se face conform relației:

$$\textbf{Raportul de schimb} = \frac{\text{Valoarea contabilă a unei acțiuni la întreprinderea absorbită}}{\text{Valoarea contabilă a unei acțiuni la societatea absorbantă}} \qquad (2.8)$$

unde:

Valoarea contabilă a unei acțiuni = Aportul net la fuziune / Nr. de acțiuni

2.2.3. Determinarea numărului de acțiuni sau părți sociale de emis pentru remunerarea aportului net la fuziune

Remunerarea aportului întreprinderii absorbite sau a întreprinderilor care şi-au încetat existența se poate face în acțiuni / părți sociale sau în numerar. Dacă remunerarea se face în acțiuni / părți sociale trebuie să se determine numărul acestora. Aceasta se poate face prin două metode de calcul, şi anume:

a) **Nr. de acțiuni / părți sociale de emise pentru remunerare** =

$$\frac{\text{Aportul net la fuziune a întreprinderii absorbite sau contopite}}{\text{Valoarea contabilă a unei acțiuni sau părți sociale a întreprinderii absorbante sau nou înființate.}} \qquad (2.9)$$

b) **Nr. de acțiuni / părți sociale de emise pentru remunerare =**

(Nr. de acțiuni / Capitalul social al întreprinderii absorbite sau care şi-au încetat existența) x Raportul de schimb (2.10)

APLICAȚIA 1

Se consideră că întreprinderile A şi B au hotărât să fuzioneze prin absorbția întreprinderii B de către întreprinderea A.

1. Bilanțurile celor două întreprinderi înainte de fuziune se prezintă în tabelul 2.1.

Bilanț înainte de fuziune

Tabelul 2.1

- lei –

Denumirea elementului	**Întreprinderea A**	**Întreprinderea B**
A. Active imobilizate		
• Cheltuieli de constituire	20.000	10.000
• Terenuri	300.000	100.000
• Construcții	200.000	100.000
• Instalații tehnice şi maşini	400.000	220.000
• Alte instalații, utilaje şi mobilier	50.000	20.000
Active imobilizate – Total	**970.000**	**450.000**
B. Active circulante		
• Stocuri	50.000	40.000
• Creanțe comerciale	10.000	12.000
• Casa	10.000	10.000
• Conturi la bănci	510.000	70.000
Active circulante – Total	**580.000**	**132.000**
C. Cheltuieli în avans	**4.000**	**6.000**
D. Datorii – sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an		
• Datorii comerciale – furnizori	80.000	30.000
• Alte datorii, inclusiv datorii fiscale şi datoriile privind asigurările sociale	10.000	8.000
Total	**90.000**	**38.000**
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**490.000**	**108.000**
F. Total active minus datorii curente (A + E)	**1.460.000**	**548.000**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an		
• Sume datorate instituțiilor de credit	420.000	140.000
Total datorii care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**420.000**	**140.000**
H. Provizioane	**4.000**	**6.000**
I. Venituri în avans	**4.000**	**2.000**
J. Capital şi rezerve		
• Capital subscris şi vărsat (număr de acțiuni)	900.000 (900 de acțiuni)	300.000 (200 de acțiuni)
• Rezerve	100.000	90.000
• Profitul sau pierderea reportată	36.000	12.000
Total capitaluri proprii	**1.036.000**	**402.000**

2. După evaluarea activului rezultă următoarele plusuri de valoare:

- la întreprinderea A: 100.000 lei, compusă din 85.000 lei la *Construcţii* şi 15.000 lei la *Instalaţii tehnice şi maşini*;
- la întreprinderea B: 50.000 lei, compusă din 40.000 lei la *Construcţii* şi 10.000 lei la *Instalaţii tehnice şi maşini*.

3. Se determină activul net corectat după metoda patrimonială:

Determinarea activului net corectat

Tabelul 2.2

- lei –

Denumirea elementului	Întreprinderea A	Întreprinderea B
1. Capitaluri proprii	1.036.000	402.000
2. Cheltuieli de constituire (active fictive)	20.000	10.000
I. Activul net contabil (Rd. 1 – Rd. 2)	**1.016.000**	**392.000**
3. Plusvalori rezultate din evaluare	100.000	50.000
4. Impozit pe profit asupra plusurilor de valoare (16%)	16.000	8.000
II. Activul net corectat (Rd. I + Rd. 3 – Rd. 4)	**1.100.000**	**434.000**

4. Se determină valoarea intrinsecă a unei acţiuni:

- la întreprinderea A: $\frac{1.100.000}{900} = 1.222$ lei /acţiune;

- la întreprinderea B: $\frac{434.000}{200} = 2.170$ lei /acţiune.

5. Stabilirea raportului de schimb privind acţiunile: $\frac{2.170}{1.222} = 1{,}77$

Rezultă că întreprinderea A (absorbantă) trebuie să acorde 177 de acţiuni A pentru 100 de acţiuni ale întreprinderii B (absorbită).

6. Determinarea numărului de acţiuni de emis de către întreprinderea A (absorbantă) pentru remunerarea aportului net la fuziune a întreprinderii B (absorbită):

$$\text{Numărul de acţiuni remunerate} = \frac{434.000}{1.222} = 355 \text{ acţiuni}$$

sau

$$\text{Numărul de acţiuni remunerate} = \frac{2.170}{1.222} \times 200 = 355 \text{ acţiuni.}$$

Rezultă că întreprinderea A va emite 355 de acțiuni pentru a remunera cele 200 de acțiuni ale întreprinderii B (absorbite).

7. Determinarea primei de fuziune, calculată ca un produs între numărul de acțiuni ce trebuie emise de către întreprinderea A pentru remunerarea aportului net la fuziune a întreprinderii B, pe de o parte, şi diferența dintre valoarea intrinsecă a unei acțiuni a întreprinderii A şi valoarea nominală a acesteia, pe de altă parte. Matematic acesta se exprimă astfel:

$$\text{Prima de fuziune} = (Vi - Vn) \times Nar \qquad (2.11)$$

în care:
Vi – reprezintă valoarea intrinsecă a unei acțiuni a întreprinderii A;
Vn - valoarea nominală a unei acțiuni a întreprinderii A;
Nar – numărul de acțiuni ce trebuie emis de către întreprinderea A pentru remunerarea aportului net la fuziune a întreprinderii B.

Înlocuind în formula (2.11) cu datele calculate anterior rezultă:

Prima de fuziune = (1.222 lei acțiune – 1.000 lei /acțiune) x 355 acțiuni = 78.810 lei.

2.3. CONTABILIZAREA OPERAȚIUNILOR DE FUZIUNE ALE ÎNTREPRINDERILOR

Pentru contabilizarea operațiunilor de fuziune ale întreprinderilor se pot utiliza două metode, metoda rezultatului şi metoda capitalizării.

Metoda rezultatului se inspiră din contabilitatea franceză şi presupune utilizarea conturilor de venituri şi cheltuieli pentru transmiterea patrimoniului de la întreprinderea absorbită la întreprinderea absorbantă, sau de la întreprinderile care îşi încetează existența la întreprinderea nou înființată. În acest scop, în contabilitatea românească, se pot utiliza conturile **7583** „Venituri din vânzarea activelor şi alte operații de capital" şi **6583** „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operații de capital".

Metoda capitalizării presupune:

- recunoaşterea ca elemente de capitaluri proprii a plusurilor de valoarea sau a minusurilor de valoare constatate cu ocazia inventarierii înainte de fuziune şi înregistrarea lor în contul **105** „rezerve din reevaluare";
- transmiterea patrimoniului se reflectă, la întreprinderea absorbantă în contul **891** „Bilanț de deschidere", iar la întreprinderea absorbită în contul **892** „Bilanț de închidere".

Aceste metode se aplică în mod diferit, în funcție de forma de fuziune, prin absorbție sau prin contopire.

2.3.1. Contabilizarea operațiunilor de fuziune prin absorbție

Operațiunile care trebuie contabilizate în cazul fuziunii prin absorbție pot fi grupate astfel:

- operațiuni privind creşterea capitalului la întreprinderea absorbantă prin aportul adus de întreprinderea absorbită;
- operațiuni privind dizolvarea întreprinderii absorbite;
- operațiuni privind remunerarea acționarilor întreprinderii absorbite prin primirea de acțiuni sau părți sociale emise de întreprinderea absorbantă.

Pentru exemplificarea acestor operațiuni vom porni de la exemplul celor două întreprinderi prezentate în aplicația 1 de la subcapitolul 2.2, ținînd cont de plusurile de valoare rezultate în urma evaluării activului.

APLICAȚIA 2

Considerând că întreprinderea A (absorbantă) va fuziona cu întreprinderea B (absorbită), contabilizarea acestor operațiuni va fi exemplificată în cadrul fiecărei întreprinderi în parte şi prin aplicarea celor două metode, adică metoda rezultatului şi metoda capitalizării.

Bilanțul după evaluarea activului

Tab.2.3

- lei -

Denumirea elementului	Întreprinderea A	Întreprinderea B
A. Active imobilizate		
• Cheltuieli de constituire	20.000	10.000
• Terenuri	300.000	100.000
• Construcții	285.000	140.000
• Instalații tehnice şi maşini	415.000	230.000
• Alte instalații, utilaje şi mobilier	50.000	20.000
Active imobilizate – Total	**1.070.000**	**500.000**
B. Active circulante		
• Stocuri	50.000	40.000
• Creanțe comerciale	10.000	12.000
• Casa	10.000	10.000
• Conturi la bănci	510.000	70.000
Active circulante – Total	**580.000**	**132.000**
C. Cheltuieli în avans	**4.000**	**6.000**
D. Datorii – sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an		
• Datorii comerciale – furnizori	80.000	30.000
• Alte datorii, inclusiv datorii fiscale şi datoriile privind asigurările sociale	10.000	8.000
Total	**90.000**	**38.000**
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**490.000**	**108.000**
F. Total active minus datorii curente (A + E)	**1.560.000**	**598.000**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an		
• Sume datorate instituțiilor de credit	420.000	140.000
Total datorii care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**420.000**	**140.000**
H. Provizioane	**4.000**	**6.000**
I. Venituri în avans	**4.000**	**2.000**
J. Capital şi rezerve		
• Capital subscris şi vărsat (număr de acțiuni)	900.000 (900 de acțiuni)	300.000 (200 de acțiuni)
• Rezerve	100.000	90.000
• Profitul sau pierderea reportată	36.000	12.000
Total capitaluri proprii	**1.036.000**	**402.000**

A. Contabilitatea operațiunilor de fuziune la întreprinderea absorbantă

A1. Metoda rezultatului

1. Înregistrarea aportului net de fuziune al întreprinderii de preluat

de la întreprinderea B (absorbită):

434.000	**456.B** Decontări cu asociaţii privind capitalul / întreprinderea B	=	%		
			1011 Capital subscris nevărsat		355.190
			1042 Prime de fuziune		78.810

2. Primirea aportului de active de fuziune de la întreprinderea B:

628.000	%	=	**456** Decontări cu asociaţii privind capitalul / întreprinderea B	628.000
100.000	**211** Terenuri			
140.000	**212** Construcţii			
230.000	**213** Instal. teh. şi maşini			
20.000	**214** Alte instalaţii, utilaje şi mobilier			
40.000	**Clasa 3** Stocuri			
12.000	**411** Clienţi			
10.000	**5311** Casa în lei			
70.000	**5121** Conturi la bănci în lei			
6.000	**471** Cheltuieli în avans			

3. Primirea aportului în datorii de la întreprinderea B:

194.000	**456** Decontări cu asociaţii privind capitalul / întreprinderea B	=	%	194.000
			401 Furnizori	30.000
			Clasa 4 Alte datorii	16.000
			162 Credite bancare pe termen lung	140.000
			151 Provizioane	6.000
			472 Venituri înregistrate în avans	2.000

4. Înregistrarea modificării structurii capitalului:

434.000	**1011** Capital subscris nevărsat	=	**1012** Capital subscris vărsat	434.000

A2. Metoda capitalizării

1. Înregistrarea diferenţei din reevaluare:

100.000	%	=	**105** Rezerve din reevaluare	
85.000	**212** Construcţii			
15.000	**213** Instalaţii tehnice şi maşini			

2. Înregistrarea datoriei de impozit pe profitul plusvalorii rezultate din reevaluare:

16.000	**105** Rezerve din reevaluare	=	**441** Impozitul pe profit	16.000

3. Înregistrarea creşterii capitalurilor proprii prin aportul primit de la întreprinderea B:

434.000	**456** Decontări cu asociații privind capitalul	=	%	434.000
			1011 Capital subscris nevărsat	355.190
			1042 Prime de fuziune	78.810

4. *Preluarea activelor de la întreprinderea B:*

628.000	%	=	**891** Bilanț de deschidere	628.000
100.000	**211** Terenuri			
140.000	**212** Construcții			
230.000	**213** Instal. teh. şi maşini			
20.000	**214** Alte instalații, utilaje şi mobilier			
40.000	**Clasa 3** Stocuri			
12.000	**411** Clienți			
10.000	**5311** Casa în lei			
70.000	**5121** Conturi la bănci în lei			
6.000	**471** Cheltuieli în avans			

5. *Preluarea datoriilor de la întreprinderea B:*

628.000	**891** Bilanț de deschidere	=	%	628.000
			401 Furnizori	30.000
			Clasa 4 Alte datorii	16.000
			162 Credite bancare pe termen lung	140.000
			151 Provizioane	6.000
			472 Venituri înregistrate în avans	2.000
			456 Decontări cu asociații privind capitalul	434.000

6. *Înregistrarea modificării structurii capitalului:*

434.000	**1011** Capital subscris nevărsat	=	**1012** Capital subscris vărsat	434.000

B. Contabilitatea operațiunilor de fuziune la întreprinderea absorbită

B.1. Metoda rezultatului

1. *Înregistrarea creanței asupra întreprinderii absorbante pentru aportul calculat la valoarea reevaluată:*

434.000	**461** Debitori diverşi	=	**7583** Venituri din vânzarea activelor şi alte operații de capital	434.000

2. *Înregistrarea transferului activelor şi datoriilor către întreprinderea A (absorbantă):*

628.000		%	=	%	628.000
140.000	**162**	Credite bancare pe termen lung	**211**	Terenuri	100.000
6.000	**151**	Provizioane	**212**	Construcţii	140.000
30.000	**401**	Furnizori	**213**	Instal. teh. şi maşini	230.000
2.000	**471**	Venituri în avans	**214**	Alte instalaţii, utilaje şi mobilier	20.000
16.000	**Clasa 4**	Alte datorii	**Clasa 3**	Stocuri	40.000
434.000	**6583**	Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital	**411 Clienţi**		12.000
			471	Cheltuieli în avans	6.000
			5311 Casa în lei		10.000
			5121	Conturi la bănci în lei	70.000

3. *Primirea titlurilor de la întreprinderea A:*

434.000 **503** Acţiuni = **461** Debitori diverşi 434.000

4. *Distribuirea acţiunilor pentru remunerarea drepturilor acţionarilor asupra activului net:*

456 Decontări cu asociaţii privind capitalul = **503** Acţiuni (A) 434.000

5. *Anularea cheltuielilor de constituire(amortizate 50%):*

10.000		%	=		
5.000	**2801**	Amortizarea cheltuielilor de constituire	**201**	Cheltuieli de constituire	10.000
5.000	**6583**	Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital			

6. *Determinarea rezultatului fuziunii:*

434.000 **7583** Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital = **121** Profit şi pierdere 434.000

şi

439.000 **121** Profit şi pierdere = **6583** Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital 439.000

B.2. Metoda capitalizării

1. *Înregistrarea diferenţei din reevaluare:*

50.000		%	=	**105** Rezerve din reevaluare
40.000	**212** Construcţii			
10.000	**213** Instalaţii tehnice şi maşini			

2. Înregistrarea datoriei de impozit pe profitul plusvalorii rezultate din reevaluare:

8.000	**105** Rezerve din reevaluare	=	**441** Impozitul pe profit	8.000

3. Anularea cheltuielilor de constituire(amortizate 50%):

10.000	%	=	**201** Cheltuieli de constituire
5.000	**2801** Amortizarea cheltuielilor de constituire		
5.000	**105** Rezerve din reevaluare		

4. Înregistrarea capitalului propriu (activului net) transmis întreprinderii A (absorbantă):

434.000	%	=	**456** Decontări cu asociaţii privind capitalul
300.000	**1012** Capital subscris vărsat		
90.000	**106** Rezerve		
12.000	**117** Rezultatul reportat		
32.000	**105** Rezerve din reevaluare		

7. Înregistrarea transferării activelor către întreprinderea A:

892 Bilanţ de închidere =	%		628.000
	211 Terenuri		100.000
	212 Construcţii		140.000
	213 Instal. teh. şi maşini		230.000
	214 Alte instalaţii, utilaje şi mobilier		20.000
	Clasa 3 Stocuri		40.000
	411 Clienţi		12.000
	471 Cheltuieli în avans		6.000
	5311 Casa în lei		10.000
	5121 Conturi la bănci în lei		70.000

8. Înregistrarea transferării pasivelor către întreprinderea A:

628.000		%	=	**892** Bilanț de închidere
140.000	**162** Credite bancare pe termen lung			
6.000	**151** Provizioane			
30.000	**401** Furnizori			
2.000	**471** Venituri în avans			
16.000	**Clasa 4** Alte datorii			
434.000	**456** Decontări cu asociații privind capitalul			

2.3.2. Contabilizarea operațiunilor de fuziune prin contopire

Fuziunea prin contopire presupune dizolvarea fără lichidare a două sau mai multe întreprinderi, drepturile şi datoriile acestora trecând asupra noii întreprinderi care ia ființă. Acționarii sau asociații întreprinderilor care se dizolvă vor primi acțiuni sau părți sociale emise de noua întreprindere care se înființează.

Operațiile care au loc cu ocazia fuziunii prin contopire sunt următoarele:

- inventarierea şi evaluarea activelor şi datoriilor întreprinderilor care fuzionează;
- întocmirea bilanțurilor contabile ale întreprinderilor care fuzionează;
- determinarea activului net corectat şi a valorii intrinseci a acțiunilor;
- stabilirea numărului de acțiuni pe care trebuie să le emită noua întreprindere constituită;
- determinarea raportului de schimb dintre acțiunile noii întreprinderi înființate şi acțiunile întreprinderilor dizolvate;
- reflectarea operațiilor de fuziune în contabilitatea întreprinderilor dizolvate şi a celei nou înființate.

APLICAȚIA 3

Se consideră că întreprinderile A şi B au hotărât să fuzioneze prin contopire, înființându-se o nouă întreprindere C, care va primi activele şi datoriile celor două întreprinderi dizolvate. Valoarea nominală a unei acțiuni la întreprinderea C va fi de 1.000 lei.

1. Se porneşte de la *bilanțurile celor două întreprinderi înainte de fuziune,* prezentate în tabelul 2.4.

Bilanț înainte de fuziune

Tabelul 2.4

- lei –

Denumirea elementului	Întreprinderea A	Întreprinderea B
A. Active imobilizate		
• Terenuri	300.000	100.000
• Construcţii	200.000	100.000
• Instalaţii tehnice şi maşini	400.000	220.000
• Alte instalaţii, utilaje şi mobilier	50.000	20.000
Active imobilizate – Total	**950.000**	**440.000**
B. Active circulante		
• Stocuri	50.000	40.000
• Creanțe comerciale	10.000	12.000
• Casa	10.000	10.000
• Cconturi la bănci	510.000	70.000
Active circulante – Total	**580.000**	**132.000**
C. Cheltuieli în avans		
D. Datorii – sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an		
• Datorii comerciale – furnizori	80.000	30.000
• Alte datorii	7.000	8.000
Total	**87.000**	**38.000**
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**493.000**	**94.000**
F. Total active minus datorii curente (A+ E)	**1.443.000**	**534.000**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an		
• Sume datorate instituțiilor de credit	420.000	140.000
Total datorii care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**420.000**	**140.000**
H. Provizioane		
I. Venituri în avans		
J. Capital şi rezerve		
• Capital subscris şi vărsat (număr de acțiuni)	900.000 (900 de acțiuni)	300.000 (200 de acțiuni)
• Rezerve	100.000	90.000
• Profitul sau pierderea reportată	23.000	4.000
Total capitaluri proprii	**1.023.000**	**394.000**

2. După evaluarea patrimoniului rezultă următoarele *plusuri de valoare:*

- la întreprinderea A: 100.000 lei, compusă din 85.000 lei la *Terenuri şi construcţii* şi 15.000 lei la *Instalaţii tehnice şi maşini*;
- la întreprinderea B: 50.000 lei, compusă din 40.000 lei la *Terenuri şi construcţii* şi 10.000 lei la *Instalaţii tehnice şi maşini*.

2. *Activul net corectat* la cele două întreprinderi este cel prezentat în tabelul 2.4.

Determinarea activului net corectat

Tabelul 2.5

- lei –

Denumirea elementului	Întreprinderea A	Întreprinderea B
1. Capitaluri proprii	1.023.000	394.000
2. Plusvalori rezultate din evaluare	100.000	50.000
3. Impozit pe profit asupra plusurilor de valoare (16%)	(16.000)	(8.000)
II. Activul net corectat (Rd. 1+ Rd. – Rd. 3)	**1.107.000**	**436.000**

4. Determinarea valorii intrinseci a acţiunilor:

- la întreprinderea A: $\frac{1.107.000}{900} = 1.230$ lei /acţiune;

- la întreprinderea B: $\frac{436.000}{200} = 2.180$ lei /acţiune.

5. Stabilirea numărului de acţiuni pe care trebuie să le emită întreprinderea C.

Aportul întreprinderilor A şi B în cadrul întreprinderii C este egal cu suma activului net corectat al celor două întreprinderi dizolvate, adică :

1.107.000 le + 436.000 lei = 1.543.000 lei.

Numărul de acţiuni ce trebuie să le emită întreprinderea C se obţine împărţind suma activului net corectat la valoarea nominală a unei acţiuni C, adică:

1.543.000 lei : 1.000 lei /acţiune = 1.543 acţiuni C.

6. Determinarea raportului de schimb dintre acţiunile întreprinderii C şi acţiunile întreprinderilor A şi B.

Raportul de schimb acţiuni C /acţiuni A = 1.230 : 1.000 = 1,23.

Raportul de schimb acţiuni C /acţiuni B = 2.180 : 1.000 = 2,18 .

Cele 767 de acţiuni C vor fi împărţite între acţionarii întreprinderilor A şi B astfel:

- numărul de acţiuni ce revin acţionarilor întreprinderii A = 1543 acţiuni C x (1.107.000 /1.543.000) = 1.107 acţiuni C;

- numărul de acţiuni ce revin acţionarilor întreprinderii B = 1543 acţiuni C x (436.000 / 1.543.000) = 436 acţiuni C.

Contabilizarea acestor operaţiuni va fi exemplificată în cadrul fiecărei întreprinderi în parte şi prin aplicarea celor două metode, adică metoda rezultatului şi metoda capitalizării.

A. Contabilizarea operațiilor la întreprinderea A

A.1. Metoda rezultatului

1. Înregistrarea creanței asupra întreprinderii C:

1.107.000 **461** Debitori diverşi = **7583** Venituri din vânzarea activelor
şi alte operații de capital

3. Înregistrarea transferului activelor şi datoriilor întreprinderii A către întreprinderea C:

1.630.000	%	=	%	1.630.000
420.000	**162** Credite bancare pe termen lung		**211** Terenuri	300.000
80.000	**401** Furnizori		**212** Clădiri	285.000
7.000	**Clasa 4** Alte datorii		**213** Instalații teh. şi maşini	415.000
1.123.000	**6583** Cheltuieli privind activele cedate şi alte operații de capital		**214** Alte instal. şi mobilier	50.000
			Clasa 3 Stocuri	50.000
			411 Clienți	10.000
			5311 Casa în lei	80.000
			5121 Conturi la bănci în lei	440.000

4. Primirea titlurilor de la întreprinderea C:

503 Acțiuni = **461** Debitori diverşi 1.107.000

4. Determinarea rezultatului fuziunii:

7583 Venituri din vânzarea activelor = **121** Profit şi pierdere 1.107.000
şi alte operații de capital

şi

1.123.000 **121** Profit şi pierdere = **6583** Cheltuieli privind activele cedate şi alte operații de capital

5. Distribuirea acțiunilor pentru remunerarea drepturilor acționarilor asupra activului net:

456 Decontări cu asociații privind capitalul = **503** Acțiuni C 1.107.000

A.2. Metoda capitalizării

1. Înregistrarea diferenței din reevaluarea imobilizărilor corporale:

21x Imobilizări corporale = **105** Rezerve din reevaluare 100.000

2. Înregistrarea activului net transmis întreprinderii C:

1.123.000	%	=	**456** Decontări cu asociații privind capitalul
900.000	**1012** Capital subscris vărsat		
100.000	**106** Rezerve		
23.000	**117** Rezultatul reportat		
100.000	**105** Rezerve din reevaluare		

3. Înregistrarea transferării activelor:

892 Bilanț de închidere =	%	1.630.000
	21x Imobilizări corporale	1.050.000
	Clasa 3 Stocuri	50.000
	411 Clienți	10.000
	5311 Casa în lei	80.000
	5121 Conturi la bănci în lei	440.000

4. Înregistrarea transferării datoriilor:

1.630.000	=	**892** Bilanț de închidere
420.000	**162** Credite bancare pe termen lung	
80.000	**401** Furnizori	
7.000	**Clasa 4** Alte datorii	
1.123.000	**456** Decontări cu asociații privind capitalul	

B. Contabilizarea operațiilor la întreprinderea B

B.1. Metoda rezultatului

1. Înregistrarea creanței asupra întreprinderii C:

436.000	**461** Debitori diverşi	=	**7583** Venituri din vânzarea activelor şi alte operații de capital

2. Înregistrarea transferului activelor şi datoriilor întreprinderii B către întreprinderea C:

622.000	%	=	%	622.000
140.000	**162** Credite bancare pe termen lung		**211** Terenuri	100.000
			212 Clădiri	140.000
30.000	**401** Furnizori		**213** Instalații teh. şi maşini	230.000
8.000	**Clasa 4** Alte datorii		**214** Alte instal. şi mobilier	20.000
444.000	**6583** Cheltuieli privind activele cedate şi alte operații de		**Clasa 3** Stocuri	40.000
			411 Clienți	12.000
			5311 Casa în lei	10.000

capital **5121** Conturi la bănci în lei 70.000

3. Primirea titlurilor de la întreprinderea C:

503 Acțiuni = **461** Debitori diverşi 436.000

4. Determinarea rezultatului fuziunii:

7583 Venituri din vânzarea activelor = **121** Profit şi pierdere 1.107.000
şi alte operații de capital

şi

444.000 **121** Profit şi pierdere = **6583** Cheltuieli privind activele cedate şi alte operații de capital

5. Distribuirea acțiunilor pentru remunerarea drepturilor acționarilor asupra activului net:

456 Decontări cu asociații privind capitalul = **503** Acțiuni C 436.000

B.2. Metoda capitalizării

1. Înregistrarea diferenței din reevaluarea imobilizărilor corporale:

21x Imobilizări corporale = **105** Rezerve din reevaluare 50.000

2. Înregistrarea activului net (capitalurilor proprii) transmis întreprinderii C:

444.000	%	=	**456** Decontări cu asociații privind capitalul
300.000	**1012** Capital subscris vărsat		
90.000	**106** Rezerve		
4.000	**117** Rezultatul reportat		
50.000	**105** Rezerve din reevaluare		

3. Înregistrarea transferării activelor:

892 Bilanț de închidere =	%		622.000
	21x Imobilizări corporale		490.000
	Clasa 3 Stocuri		40.000
	411 Clienți		12.000
	5311 Casa în lei		10.000
	5121 Conturi la bănci în lei		70.000

4. *Înregistrarea transferării datoriilor:*

622.000	=	**892** Bilanț de închidere
140.000	**162** Credite bancare pe termen lung	
30.000	**401** Furnizori	
8.000	**Clasa 4** Alte datorii	

444.000 **456** Decontări cu asociații privind capitalul

C. Contabilizarea operațiilor la întreprinderea C

C.1. Metoda rezultatului

1. *Înregistrarea aporturilor la capital primite de la întreprinderile A şi B:*

456 Decontări cu asociații privind capitalul	=	**1011** Capital subscris nevărsat	1.543.000
- întreprinderea A			1.107.000
- întreprinderea B			436.000

2. *Preluarea activelor de la întreprinderea A:*

1.630.000	%	= **456** Decontări cu asociații privind capitalul	
1.050.000	**21x** Imobilizări corporale		
50.000	**Clasa 3** Stocuri		
10.000	**411** Clienți		
80.000	**5311** Casa în lei		
440.000	**5121** Conturi la bănci în lei		

3. *Preluarea datoriilor de la întreprinderea A:*

456 Decontări cu asociații privind capitalul	=	%	507.000
	162 Credite bancare pe termen lung		420.000
	401 Furnizori		80.000
	Clasa 4 Alte datorii		7.000

4. *Preluarea activelor de la întreprinderea B:*

622.000	%	=	**456** Decontări cu asociații privind capitalul
490.000	**21x** Imobilizări corporale		
40.000	**Clasa 3** Stocuri		
12.000	**411** Clienți		
10.000	**5311** Casa în lei		
70.000	**5121** Conturi la bănci în lei		

5. *Preluarea datoriilor de la întreprinderea B:*

456 Decontări cu asociații privind capitalul	=	%	178.000
	162 Credite bancare pe termen lung		140.000
	401 Furnizori		30.000
	Clasa 4 Alte datorii		8.000

6. *Înregistrarea modificării structurii capitalului:*

1011 Capital subscris nevărsat = **1012** Capital subscris vărsat 1.534.000

C.2. Metoda capitalizării

1. Înregistrarea capitalului primit de la întreprinderile A şi B:

456 Decontări cu asociaţii privind capitalul	= **1012** Capital subscris vărsat	1.543.000
- întreprinderea A		1.107.000
- întreprinderea B		436.000

2. Înregistrarea preluării activelor de la întreprinderea A:

1.630.000	% = **891** Bilanţ de deschidere	
1.050.000 **21x** Imobilizări corporale		
50.000 **Clasa 3** Stocuri		
10.000 **411** Clienţi		
80.000 **5311** Casa în lei		
440.000 **5121** Conturi la bănci în lei		

3. Înregistrarea preluării activelor de la întreprinderea B:

622.000	% = **891** Bilanţ de deschidere	
490.000 **21x** Imobilizări corporale		
40.000 **Clasa 3** Stocuri		
12.000 **411** Clienţi		
10.000 **5311** Casa în lei		
70.000 **5121** Conturi la bănci în lei		

4. Înregistrarea preluării datoriilor de la întreprinderea A:

891 Bilanţ de deschidere =	%	507.000
	162 Credite bancare pe termen lung	420.000
	401 Furnizori	80.000
	Clasa 4 Alte datorii	7.000

5. Înregistrarea preluării datoriilor de la întreprinderea B:

891 Bilanţ de deschidere =	%	178.000
	162 Credite bancare pe termen lung	140.000
	401 Furnizori	30.000
	Clasa 4 Alte datorii	8.000

TESTE DE AUTOEVALUARE

Testul 1 de autoevaluare

1. Fuziunea este operația prin care două sau mai multe întreprinderi hotărăsc:
a) să se unească în vederea desfăşurării unei activități comune;
b) să se dizolve în vederea lichidării;
c) să se unească în vederea realizării în comun a unui proiect de investiții.

*2. Fuziunea se poate realiza prin două forme***:**
a) prin absorbție sau prin dizolvare;
b) prin absorbție sau prin contopire;
c) prin reorganizare sau prin contopire.

3. Unul din efectele fuziunii întreprinderilor constă în:
a) lichidarea a întreprinderilor care îşi încetează existența;
b) dizolvarea şi lichidarea întreprinderilor care îşi încetează existența;
c) dizolvarea fără lichidare a întreprinderilor care îşi încetează existența.

4. Documentul justificativ pentru contabilizarea operației de fuziune în întreprinderea absorbantă sau în noua întreprindere creată îl constituie:
a) bilanțul întocmit înainte de fuziune;
b) proiectul de fuziune;
c) bilanțul întocmit după fuziune.

5. Pentru contabilizarea operațiunilor de fuziune ale întreprinderilor se pot utiliza două metode:
a) metoda rezultatului şi metoda capitalizării;
b) metoda rezultatului şi metoda globală;
c) metoda capitalizării şi metoda globală.

Testul 2 de autoevaluare

1. Din punct de vedere economic fuziunea de întreprinderi produce unul din următoarele efecte:
a) armonizarea structurii de producție;
b) creşterea cifrei de afaceri;
c) reducerea cheltuielilor cu amortizarea.

2. Cu ajutorul relației $(Vi - Vn) \times Nar$ *se determină:*
a) rezultatul fuziunii;
b) prima de fuziune;
c) prima de aport.

3. Fuziunea prin contopire se realizează prin:
a) transferarea patrimoniului mai multor întreprinderi către o întreprindere nouă;
b) transferarea patrimoniului mai multor întreprinderi către o întreprindere existentă;
c) transferarea patrimoniului unei întreprinderi către alte întreprinderi.

4. Fuziunea prin absorbție se realizează prin:
a) transferarea patrimoniului mai multor întreprinderi către o întreprindere nouă;
b) transferarea patrimoniului uneia sau mai multor întreprinderi către o întreprindere existentă;
c) transferarea patrimoniului unei întreprinderi către alte întreprinderi.

5. Din punct de vedere economic fuziunea de întreprinderi produce unul din următoarele efecte benefice:
a) reducerea costurilor cu materia primă;
b) simplificarea relațiilor cu furnizorii;
c) simplificarea structurii de conducere.

Recomandări bibliografice

1. Ristea M., Dumitru C.G., *Contabilitate aprofundată.* Editura Universitară, Bucureşti, 2004, p. 215 – 265.
3. Săcărin M., *Contabilitate aprofundată.* Editura Economică, Bucureşti, 2004, p. 127 – 187.
3. Toma M., *Reorganizarea întreprinderilor prin fuziune şi divizare.* Editura CECCAR, Bucureşti, 2003.
4. Ministerul Finanțelor Publice, Colegiul Consultativ al Contabilității, *Norme metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăților comerciale, precum şi retragerea sau excluderea unor asociați din cadrul societăților comerciale şi tratamentul fiscal al acestora.* Editura CECCAR, Bucureşti, 2004, p. 131 – 224.
5. *** *Legea societăților comerciale şi 5 legi uzuale.* Editura Hamangiu SRL, Bucureşti, 2007, p. 123 – 134.

TEMA III. CONTABILITATEA DIVIZĂRII ÎNTREPRINDERILOR

CONȚINUT:

3.1. Aspectele economice şi juridice privind divizarea întreprinderilor
3.2. Problemele financiare pe care le implică divizarea întreprinderilor
3.3. Contabilizarea operațiunilor de divizare a întreprinderilor

REZUMAT

Divizarea reprezintă operațiunea de împărțire a întregului patrimoniu al unei întreprinderi care îşi încetează existența între două sau mai multe întreprinderi existente sau care se înființează cu ocazia acestei operațiuni.

Divizarea are ca efect dizolvarea, fără lichidare, a întreprinderii care îşi încetează existența şi transmiterea integrală a patrimoniului său către întreprinderile beneficiare.

Divizarea se poate realiza prin două forme: prin absorbție, sau prin constituirea de noi întreprinderi.

Efectele divizării unei întreprinderi sunt următoarele: dizolvarea fără lichidare a întreprinderii care îşi încetează existența; transferarea patrimoniului (activelor şi datoriilor) întreprinderii care îşi încetează existența către întreprinderile beneficiare de aport, în starea în care acesta se află în momentul realizării operației de divizare; dobândirea calității de asociați ai întreprinderilor beneficiare de aport de către asociații întreprinderii care se dizolvă.

Divizarea se hotărăşte de către fiecare întreprindere în parte, în condițiile stabilite prin modificarea actului constitutiv. Fiecare întreprindere va efectua inventarierea şi evaluarea activelor şi datoriilor, după care va întocmi bilanțul de divizare.

Administratorii întreprinderilor care participă la operațiunea de divizare vor întocmi un proiect de divizare.

Principalele probleme financiare pe care le implică divizarea întreprinderilor sunt asemănătoare cu cele din cazul fuziunii, adică: evaluarea globală a fiecărei întreprinderi care participă la divizare; stabilirea raportului de schimb şi determinarea numărului de acțiuni sau părți sociale de emis pentru remunerarea aportului net la divizare a acționarilor sau asociaților întreprinderii care se divizează.

Contabilizarea operațiunilor de divizare se va face prin aplicarea celor două metode, adică metoda rezultatului şi metoda capitalizării.

OBIECTIVE

- Însuşirea unor cunoştințe teoretice de bază privind aspectele

economice, juridice şi financiare pe care le implică divizarea întreprinderilor.

- Cunoaşterea modalităţilor de înregistrare în contabilitate a operaţiunilor privind divizarea întreprinderilor.

3.1. ASPECTELE ECONOMICE ŞI JURIDICE PRIVIND DIVIZAREA ÎNTREPRINDERILOR

Divizarea reprezintă operaţiunea de împărţire a întregului patrimoniu al unei întreprinderi care îşi încetează existenţa între două sau mai multe întreprinderi existente sau care se înfiinţează cu ocazia acestei operaţiuni.

Divizarea are ca efect dizolvarea, fără lichidare, a întreprinderii care îşi încetează existenţa şi transmiterea integrală a patrimoniului său către întreprinderile beneficiare, în starea în care el se găseşte la data divizării. În schimbul părţilor sociale sau acţiunilor pe care le deţin, asociaţii sau acţionarii întreprinderii care se divizează primesc părţi sociale sau acţiuni la întreprinderile beneficiare existente sau nou înfiinţate.

Sub aspect juridic divizarea întreprinderilor este reglementată prin Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale, la capitolul II „Fuziunea şi divizarea societăţilor". La articolul 238, aliniatul (2) din această lege se prevede că „*Divizarea* este operaţia prin care:

a) o întreprindere, după ce este dizolvată fără a intra în lichidare, transferă mai multor întreprinderi totalitatea patrimoniului său, în schimbul repartizării de acţiuni la întreprinderile beneficiare şi, eventual, al unei plăţi în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acţiunilor astfel repartizate către acţionarii întreprinderii divizate;

b) o întreprindere, după ce este dizolvată fără a intra în lichidare, transferă toate activele şi pasivele sale mai multor întreprinderi nou constituie, în schimbul repartizării de acţiuni la societăţile beneficiare şi, eventual, al unei plăţi în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acţiunilor astfel repartizate către acţionarii societăţii divizate."[4]

Rezultă că divizarea se poate realiza prin două **forme:** prin absorbţie (punctul „a" din lege), sau prin constituirea de noi întreprinderi (punctul „b" din lege).

Divizarea prin absorbţie se realizează prin transferarea integrală a patrimoniului unei întreprinderi la mai multe întreprinderi existente, acţionarii săi primind în schimb acţiuni la întreprinderile beneficiare şi eventual o sumă de bani care să nu depăşească 10% din valoarea nominală a acţiunilor atribuite.

Divizare prin constituirea de noi întreprinderi se realizează prin transferarea integrală a patrimoniului unei întreprinderi la mai multe

---

[4]*Legea societăţilor comerciale şi 5 legi uzuale",* Ediţia a 3-a, Bucureşti, Editura Hamangiu, 2007, p. 123.

întreprinderi nou constituite, acționarii săi primind în schimb acțiuni la întreprinderile nou constituite şi eventual o sumă de bani care să nu depăşească 10% din valoarea nominală a acțiunilor atribuite.

Efectele divizării unei întreprinderi sunt următoarele:

- dizolvarea fără lichidare a întreprinderii care îşi încetează existența;
- transferarea patrimoniului (activelor şi datoriilor) întreprinderii care îşi încetează existența către întreprinderile beneficiare de aport, în starea în care acesta se află în momentul realizării operației de divizare;
- dobândirea calității de asociați ai întreprinderilor beneficiare de aport de către asociații întreprinderii care se dizolvă, prin atribuirea de acțiuni sau părți sociale şi, eventual, a unei sume de bani care nu poate depăşi 10% din valoarea nominală a acțiunilor sau părților sociale atribuite.

Divizarea se hotărăşte de către fiecare întreprindere în parte, în condițiile stabilite prin modificarea actului constitutiv. Fiecare întreprindere va efectua inventarierea şi evaluarea activelor şi datoriilor, după care va întocmi bilanțul de divizare.

Administratorii întreprinderilor care participă la operațiunea de divizare vor întocmi un **proiect de divizare**, care conține aceleaşi elemente ca şi proiectul de fuziune. În plus mai cuprinde următoarele:

- descrierea şi repartizarea exactă a activelor şi pasivelor care urmează a fi transferate fiecăreia dintre întreprinderile beneficiare;
- repartizarea către acționarii /asociații întreprinderii divizate de acțiuni /părți sociale la întreprinderile beneficiare şi criteriul pe baza căruia se face repartizarea.

Proiectul de divizare, semnat de reprezentanții întreprinderilor participante, se depune la oficiul registrului comerțului unde este înmatriculată fiecare întreprindere, însoțit de o declarație a întreprinderii care îşi încetează existența în urma divizării, despre modul cum a hotărât să-şi stingă datoriile (articolul 242, aliniatul 1 din Legea societăților comerciale).

În cadrul adunărilor generale care urmează să aprobe divizarea fiecărei întreprinderi în parte, se vor prezenta următoarele documente:

- proiectul de divizare;
- raportul administratorilor întreprinderii;
- raportul experților desemnați de către judecătorul-delegat pentru a examina proiectul de divizare;
- situațiile financiare anuale şi rapoartele de gestiune pentru ultimele 3 exerciții financiare;
- raportul cenzorilor sau auditorului financiar;
- evidența contractelor cu valori de peste 10.000 lei fiecare şi aflate în curs de executare, precum şi repartizarea lor în caz de divizare.

Data la care divizarea produce efecte este (conform articolului 249 din Legea societăților comerciale):

a) în cazul constituirii uneia sau mai multor întreprinderi noi, data înmatriculării în registrul comerțului a noii întreprinderi sau a ultimei dintre ele;

b) în alte cazuri, data înregistrării hotărârii ultimei adunări generale care a aprobat divizarea.

Se poate aprecia că divizarea întreprinderilor este operațiunea inversă fuziunii, cu următoarele deosebiri:

- societatea absorbită în, cazul fuziunii, este societatea care se divizează, în cazul divizării;
- societatea absorbită în, cazul fuziunii, aportează activele şi datoriile la o singură întreprindere, iar întreprinderea divizată la mai multe întreprinderi, existente sau nou înființate;
- societatea absorbantă, în cazul fuziunii, este societatea beneficiară în cazul divizării;
- în cazul fuziunii, pot fi una sau mai multe societăți absorbite, iar în cazul divizării întreprinderea care se divizează este una singură;
- în cazul fuziunii, întreprinderea absorbantă este una singură, iar în cazul divizării există două sau mai multe întreprinderi beneficiare.

3.2. PROBLEMELE FINANCIARE PE CARE LE IMPLICĂ DIVIZAEA ÎNTREPRINDERILOR

Principalele probleme financiare pe care le implică divizarea întreprinderilor sunt asemănătoare cu cele din cazul fuziunii, adică: evaluarea globală a fiecărei întreprinderi care participă la divizare; stabilirea raportului de schimb şi determinarea numărului de acțiuni sau părți sociale de emis pentru remunerarea aportului net la divizare a acționarilor sau asociaților întreprinderii care se divizează.

Pentru înțelegerea modului concret de rezolvare a acestor probleme financiare, în aplicația 1 se va prezenta un exemplu practic de divizare a unei întreprinderi.

APLICAȚIA 1

Se consideră că întreprinderea A hotărăşte să se divizeze, patrimoniul ei fiind preluat de două întreprinderi nou constituite, B şi C.

1. Bilanțul întreprinderii A înainte de fuziune se prezintă în tabelul 3.1.

2. După evaluarea activului rezultă un plus de valoare de 119.000 lei la imobilizările corporale. În urma divizării întreprinderea B primeşte activele imobilizate şi creditele pe termen lung ale întreprinderii dizolvate, iar întreprinderea C primeşte activele circulante şi datoriile ce trebuie plătite într-o perioadă de până la un an.

Pentru remunerarea aportului întreprinderii A, întreprinderea B emite acțiuni cu o valoare nominală de 1.000 lei /acțiune, iar întreprinderea C emite acțiuni cu o valoare nominală de 650 lei /acțiune.

Bilanț înainte de divizare

Tabelul 3.1

Denumirea elementului	Valoare (lei)
A. Active imobilizate	
• Imobilizări corporale	1.470.000
Active imobilizate – Total	**1.470.000**
B. Active circulante	
• Stocuri	100.000
• Creanțe comerciale	78.000
• Casa şi conturi la bănci	570.000
Active circulante – Total	**748.000**
C. Cheltuieli în avans	
D. Datorii – sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	
• Datorii comerciale – furnizori	80.000
• Alte datorii, inclusiv datorii fiscale şi datoriile privind asigurările sociale	18.000
Total	**98.000**
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**650.000**
F. Total active minus datorii curente (A + E)	**2.120.000**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
• Sume datorate instituțiilor de credit	420.000
Total datorii care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**420.000**
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capital şi rezerve	
• Capital subscris şi vărsat (număr de acțiuni)	1.300.000 (2.500 de acțiuni)
• Rezerve	200.000
• Profitul sau pierderea reportată	200.000
Total capitaluri proprii	**1.700.000**

3. Se determină activul net corectat al întreprinderii A, după metoda patrimonială:

Determinarea activului net corectat

Tabelul 3.2

Denumirea elementului	Valoare (lei)
1. Capitaluri proprii	1.700.000
2. Plusvalori rezultate din evaluare	119.000
3. Impozit pe profit asupra plusurilor de valoare (16%)	19.000
II. Activul net corectat (Rd.1 + Rd. 2 – Rd. 3)	**1.800.000**

4. Se determină valoarea intrinsecă a unei acțiuni A (Vi_A):

$$Vi._A = \frac{1.800.000}{2.500} = 720 \text{ lei /acțiune;}$$

5. Determinarea aportului primit de către întreprinderile B şi C de la întreprinderii A şi a numărului de acțiuni de emis:

Aportul de capital primit de întreprinderile B şi C şi numărul de acțiuni emise

Tabelul 3.3

- lei –

Denumirea elementului	Întreprinderea B	Întreprinderea C
Imobilizări corporale Impozit pe profitul din reevaluare Credite pe termen lung	1.589.000 - 19.000 - 420.000	
Active circulante Datorii ce trebuie plătite într-o perioadă de până la un an		748.000 -98.000
Aportul net al întreprinderii A	1.150.000	650.000
Valoarea nominală a unei acțiuni	1.000	650
Numărul de acțiuni emise	1.150	1.000

6. Stabilirea raportului de schimb între acțiunile întreprinderilor B şi C nou înființate şi acțiunile întreprinderii A dizolvate:

Raportul acțiuni B /acțiuni A = 1.000 : 720 = 100 / 72, adică 100 de acțiuni B pentru 72 de acțiuni A;

Raportul acțiuni C /acțiuni A = 650 : 720 = 65 / 72, adică 65 de acțiuni C pentru 72 de acțiuni A.

Deci, acționarii întreprinderii A vor primi 1.150 de acțiuni B şi 1.000 de acțiuni C.

3.3. CONTABILIZAREA OPERAȚIUNILOR DE DIVIZARE A ÎNTREPRINDERILOR

Contabilizarea acestor operațiuni va fi exemplificată în cadrul fiecărei întreprinderi în parte, iar aplicarea celor două metode, adică metoda rezultatului şi metoda capitalizării se va aplica doar la întreprinderea A.

A. Contabilizarea divizării întreprinderii A

A.1. Metoda rezultatului

1. Înregistrarea creanței față de întreprinderea B pentru aportul transmis acesteia:

1.150.000 **461** Debitori diverşi (întreprinderea B) = **7583** Venituri din vânzarea activelor şi alte operații de capital

2. *Cedarea activelor şi pasivelor către întreprinderea B:*

1.589.000		%	=	**21x** Imobilizări corporale
420.000	**162** Credite bancare pe termen lung			
19.000	**441** Impozit pe profitul din reevaluare			
1.150.000	**6583** Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital			

3. *Înregistrarea creanței față de întreprinderea C pentru aportul transmis acesteia:*

650.000	**461** Debitori diverşi (întreprinderea C)	=	**7583** Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital

4. *Cedarea activelor şi a pasivelor către întreprinderea C:*

748.000	%	=	%	748.000
80.000	**401** Furnizori		**Clasa 3** Stocuri	100.000
18.000	**Clasa 4** Alte datorii		**411** Clienți	78.000
650.000	**6583** Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital		**5311** Casa în lei	70.000
			5121 Conturi la bănci în lei	500.000

5. *Primirea titlurilor de la întreprinderea B:*

503 Acțiuni B	=	**461**	Debitori diverşi (întreprinderea B)	1.150.000

6. *Primirea titlurilor de la întreprinderea C:*

503 Acțiuni C	=	**461**	Debitori diverşi (întreprinderea C)	650.000

A.2. Metoda capitalizării

1. *Înregistrarea plusului de valoare rezultat din reevaluarea imobilizărilor corporale:*

21x Imobilizări corporale	=	**105**	Rezerve din reevaluare 119.000

2. *Înregistrarea datoriei privind impozitul pe profit:*

105 Rezerve din reevaluare	=	**441**	Impozit pe profit 19.000

3. *Înregistrarea activului net transmis întreprinderilor B şi C:*

1.800.000	%	=	**456**	Decontări cu asociaţii privind capitalul
1.300.000	**1012** Capital subscris vărsat			
109.000	**105** Rezerve din reevaluare			

200.000 **106** Rezerve
200.000 **117** Rezultatul reportat

4. Înregistrarea activelor transmise întreprinderii B:

892 Bilanț de închidere = **21x** Imobilizări corporale 1.589.000

5. Înregistrarea datoriilor transmise întreprinderii B:

439.000		%	=	**892** Bilanț de închidere
420.000	**162** Credite bancare pe termen lung			
19.000	**441** Impozit pe profit			

6. Înregistrarea activelor transmise întreprinderii C:

892 Bilanț de închidere =		%	748.000
	Clasa 3 Stocuri		100.000
	411 Clienți		78.000
	5311 Casa în lei		70.000
	5121 Conturi la bănci în lei		500.000

7. Înregistrarea datoriilor transmise întreprinderii C:

98.000		%	= **892** Bilanț de închidere
80.000	**401** Furnizori		
18.000	**Clasa 4** Alte datorii		

B. Contabilizarea operațiilor la întreprinderea B

1. Înregistrarea capitalului primit de la întreprinderea A:

456 Decontări cu asociații privind capitalul = **1011** Capital subscris nevărsat 1.150.000

2. Primirea activelor şi a pasivelor de la întreprinderea A:

21x Imobilizări corporale =		%	1.589.000
	162 Credite bancare pe termen lung		420.000
	441 Impozit pe profit		19.000
	456 Decontări cu asociații privind capitalul		1.150.000

3. Modificarea structurii capitalului:

1011 Capital subscris nevărsat = **1012** Capital subscris vărsat 1.150.000

C. Contabilizarea operațiilor la întreprinderea C

1. Înregistrarea capitalului primit de la întreprinderea A:

456 Decontări cu asociații privind capitalul = **1011** Capital subscris nevărsat 650.000

2. Primirea activelor şi a pasivelor de la întreprinderea A:

748.000		%	=	%	748.000
100.000	**Clasa 3** Stocuri		**401** Furnizori		80.000
78.000	**411** Clienți		**Clasa 4** Alte datorii		18.000
70.000	**5311** Casa în lei		**456** Decontări cu asociații privind capitalul		650.000
500.000	**5121** Conturi la bănci în lei				

3. Modificarea structurii capitalului:

1011 Capital subscris nevărsat = **1012** Capital subscris vărsat 650.000

TESTE DE AUTOEVALUARE

Testul 1 de autoevaluare

1. Divizarea este operațiunea:
a) de împărțire a întregului patrimoniu al unei întreprinderi care îşi încetează existența între două sau mai multe întreprinderi existente sau care se înființează cu ocazia acestei operațiuni;
b) să se dizolve în vederea lichidării;
c) să se unească în vederea realizării în comun a unui proiect de investiții.

*2. Divizarea se poate realiza prin două forme***:**
a) prin absorbție sau prin dizolvare;
b) prin absorbție, sau prin constituirea de noi întreprinderi;
c) prin reorganizare sau prin contopire.

3. Unul din efectele divizării întreprinderilor constă în:
a) lichidarea a întreprinderilor care îşi încetează existența;
b) dizolvarea şi lichidarea întreprinderilor care îşi încetează existența;
c) dizolvarea fără lichidare a întreprinderii care îşi încetează existența.

4. Documentul justificativ pentru contabilizarea operației de divizare îl constituie:
a) bilanțul întocmit înainte de divizare;
b) proiectul de divizare;
c) bilanțul întocmit după fuziune.

5. Pentru contabilizarea operațiunilor de divizare se pot utiliza două metode:
a) metoda rezultatului şi metoda capitalizării;
b) metoda rezultatului şi metoda globală;
c) metoda capitalizării şi metoda globală.

Testul 2 de autoevaluare

1. Principalele probleme financiare pe care le implică divizarea întreprinderilor sunt:
a) evaluarea globală a fiecărei întreprinderi care participă la divizare; stabilirea cursului valutar şi determinarea numărului de acțiuni sau părți sociale de emis pentru remunerarea aportului net la divizare a acționarilor sau asociaților întreprinderii care se divizează.
b) evaluarea globală a fiecărei întreprinderi care participă la divizare; stabilirea raportului de schimb şi determinarea numărului de acțiuni sau părți sociale de emis pentru remunerarea aportului net la divizare

a acționarilor sau asociaților întreprinderii care se divizează;
c) evaluarea datoriilor în valută a fiecărei întreprinderi care participă la divizare; stabilirea raportului de schimb şi determinarea numărului de acțiuni sau părți sociale de emis pentru remunerarea aportului net la divizare a acționarilor sau asociaților întreprinderii care se divizează.

2. Sub aspect juridic divizarea întreprinderilor este reglementată prin:
a) legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale;
b) legea nr. 82/1991 a contabilității;
c) legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului.

3. Divizarea prin absorbție se realizează prin:
a) transferarea patrimoniului mai multor întreprinderi către o întreprindere nouă;
b) transferarea patrimoniului mai multor întreprinderi către o întreprindere existentă;
c) transferarea integrală a patrimoniului unei întreprinderi la mai multe întreprinderi existente.

4. Divizare prin constituirea de noi întreprinderi se realizează prin:
a) transferarea patrimoniului mai multor întreprinderi către o întreprindere nouă;
b) transferarea integrală a patrimoniului unei întreprinderi la mai multe întreprinderi nou constituite;
c) transferarea patrimoniului uneia sau mai multor întreprinderi către o întreprindere existentă.

5. Fiecare întreprindere care participă la divizare va efectua inventarierea şi evaluarea activelor şi datoriilor, după care va întocmi:
a) bilanțul de divizare;
b) bilanțul de închidere a exercițiului financiar;
c) condițiile în care se va efectua divizarea.

Recomandări bibliografice

1. Ristea M., Dumitru C.G., *Contabilitate aprofundată.* Editura Universitară, Bucureşti, 2004, p. 268 – 275.
3. Săcărin M., *Contabilitate aprofundată.* Editura Economică, Bucureşti, 2004, p. 187 – 199.
3. Toma M., *Reorganizarea întreprinderilor prin fuziune şi divizare.* Editura CECCAR, Bucureşti, 2003.
4. Ministerul Finanțelor Publice, Colegiul Consultativ al Contabilității, *Norme metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăților comerciale, precum şi retragerea sau excluderea unor asociați din cadrul societăților comerciale şi tratamentul fiscal al acestora.* Editura CECCAR, Bucureşti, 2004, p. 224 – 241.
5. **** Legea societăților comerciale şi 5 legi uzuale.* Editura

Hamangiu SRL, Bucureşti, 2007, p. 123 – 134.

TEMA IV. CONTABILITATEA LICHIDĂRII ÎNTREPRINDERILOR

CONȚINUT:

4.1. Aspectele economice, juridice şi fiscale ale lichidării întreprinderilor
4.2. Evaluarea patrimoniului şi întocmirea bilanțului înainte de lichidare
4.3. Contabilizarea operațiunilor de lichidare a întreprinderilor

REZUMAT

Lichidarea unei întreprinderi reprezintă ansamblul operațiunilor economice şi financiare determinate de dizolvarea sau falimentul judiciar al unei întreprinderi.

Din această definiție rezultă că lichidarea unei întreprinderi poate avea două cauze, şi respectiv două modalități de realizare: dizolvarea urmată de lichidare, denumită şi lichidare convențională; lichidare judiciară, când întreprinderea aflată în lichidare este în stare de insolvență.

Lichidarea convențională are loc atunci când dizolvarea întreprinderii este urmată de lichidare şi nu de reorganizarea acesteia prin fuziune sau divizare. Operațiunile de lichidare a întreprinderii vor fi gestionate de către un lichidator numit de către adunarea generală a asociaților sau prin sentință judecătorească.

Lichidarea judiciară are loc atunci când întreprinderea aflată în lichidare este în stare de insolvență. Insolvența este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficienta fondurilor băneşti disponibile pentru plata datoriilor exigibile. Aceasta se pronunță de către judecătorul sindic, care dispune deschiderea procedurii simplificate a insolvenței. Judecătorul-sindic va desemna administratorul financiar sau lichidatorul care va administra operațiile privind lichidarea întreprinderii intrată în insolvență.

După ce bunurile din averea debitorului au fost lichidate, lichidatorul va supune judecătorului-sindic un *raport final* însoțit de situațiile financiare finale. După ce judecătorul-sindic aproba raportul final al lichidatorului, acesta va trebui sa facă distribuirea finala a tuturor fondurilor din averea debitorului.

Procedura de faliment va fi închisă atunci când judecătorul-sindic a aprobat raportul final, când toate fondurile sau bunurile din averea debitorului au fost distribuite şi când fondurile nereclamate au fost depuse la banca. În urma unei cereri a lichidatorului, judecătorul-sindic va pronunța o sentință de închidere a procedurii şi va dispune radierea debitorului din registrul comerțului.

Aspectele fiscale ale lichidării întreprinderilor se referă la

următoarele: impozitul pe profit; impozitul pe dividende; taxa pe valoarea adăugată; alte impozite, taxe şi contribuţii sociale.

Înregistrarea operaţiunilor de lichidare se face, de regulă în contabilitatea întreprinderii lichidate.

Reglementările contabile din România prevăd că operaţiunile privind lichidarea întreprinderilor se contabilizează cu aceleaşi conturi ca şi în situaţia continuării activităţii.

Operaţiunile privind lichidarea întreprinderilor pot fi grupate în: operaţiuni privind lichidarea propriu-zisă şi operaţiuni de partaj.

OBIECTIVE

- Însuşirea unor cunoştinţe şi înţelegerea aspectelor juridice ale lichidării întreprinderilor.
- Cunoaşterea metodelor de evaluare a patrimoniului şi a lucrărilor de întocmire a bilanţului înainte de lichidare.
- Cunoaşterea modalităţilor de înregistrare în contabilitate a operaţiunilor privind lichidarea întreprinderilor.

4.1. ASPECTELE ECONOMICE, JURIDICE ŞI FISCALE ALE LICHIDĂRII ÎNTREPRINDERILOR

Definiţie. *Lichidarea unei întreprinderi* reprezintă ansamblul operaţiunilor economice şi financiare determinate de dizolvarea sau falimentul judiciar al unei întreprinderi.

Din această definiţie rezultă că lichidarea unei întreprinderi poate avea două cauze, şi respectiv două modalităţi de realizare:

- dizolvarea urmată de lichidare, denumită şi lichidare convenţională;[5]
- lichidare judiciară, când întreprinderea aflată în lichidare este în stare de insolvenţă.

a. Lichidarea convenţională are loc atunci când dizolvarea întreprinderii este urmată de lichidare şi nu de reorganizarea acesteia prin fuziune sau divizare. Dizolvarea întreprinderii este reglementată prin Legea nr. 31/1990 a societăţilor comerciale, articolele 227 – 237. Conform acestor reglementări dizolvarea întreprinderilor poate avea loc în următoarele situaţii:

- trecerea timpului stabilit pentru durata întreprinderii;
- imposibilitatea realizării obiectului de activitate al întreprinderii;
- declararea nulităţii întreprinderii;
- hotărârea adunării generale a asociaţilor;
- falimentul întreprinderii;

---

[5] Ristea M., Dumitre C. G., *Contabilitate aprofundată"*. Bucureşti, Editura Universitară, 2004, p. 191.

- capitalul social se reduce sub minimul legal;
- numărul acţionarilor scade sub minimul legal.

După dizolvare, întreprinderea intră în procesul de lichidare (dacă nu se reorganizează prin fuziune ori divizare). Procesul de lichidare este reglementat tot prin Legea nr. 31/1990 a societăţilor comerciale, respectiv articolele 252-270.

Operaţiunile de lichidare a întreprinderii vor fi gestionate de către un lichidator numit de către adunarea generală a asociaţilor sau prin sentinţă judecătorească. Lichidatorii pot fi persoane fizice (cu condiţia să fie lichidatori autorizaţi) sau persoane juridice.

Pe lângă puterile conferite de către asociaţi, lichidatorii mai au şi următoarele competenţe oferite de lege:

- să dea în judecată şi să fie acţionaţi în interesul lichidării;
- să execute şi să termine operaţiunile de comerţ referitoare la lichidare;
- să vândă, prin licitaţie publică, imobilele şi orice avere mobiliară a întreprinderii;
- să facă tranzacţii;
- să lichideze şi să încaseze creanţele întreprinderii;
- să contracteze obligaţii cambiale, să facă împrumuturi neipotecare şi să îndeplinească orice acte necesare:

Lichidatorii sunt obligaţi să primească şi să păstreze patrimoniul întreprinderii, registrele încredinţate de administratori şi actele întreprinderii.

Principalele operaţiuni care trebuie efectuate în cazul lichidării convenţionale sunt următoarele:

- inventarierea şi evaluarea patrimoniului;
- întocmirea bilanţului înainte de lichidare;
- stabilirea de către AGA a operaţiunilor care urmează să fie efectuate de către lichidator în numele întreprinderii;
- valorificarea elementelor de activ;
- achitarea datoriilor întreprinderii;
- stabilirea rezultatului lichidării;
- calcularea, reţinerea şi vărsarea la buget a impozitului pe profit şi a impozitului pe dividende rezultate în urma lichidării întreprinderii;
- întocmirea bilanţului de partaj;
- efectuarea partajului activului net (capitalurilor proprii).

b. Lichidarea judiciară are loc atunci când întreprinderea aflată în lichidare este în stare de insolvenţă. Aceasta este reglementată prin *Legea nr. 85 din 5 aprilie 2006 (actualizată) privind procedura insolvenţei.*[6]

Insolvenţa este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficienta fondurilor băneşti disponibile pentru plata

---

[6] *** *Legea nr. 85 din 5 aprilie 2006 (actualizată) privind procedura insolvenţei,* publicată în Monitorul Oficial al României nr. 359 din 21 aprilie 2006, cu modificările şi completările aduse de Ordonanţa de Urgenţă nr. 86 din 8 noiembrie 2006.

datoriilor exigibile.

Aceasta se pronunță de către judecătorul sindic, care dispune deschiderea procedurii simplificate a insolvenței. Judecătorul-sindic va desemna administratorul financiar sau lichidatorul care va administra operațiile privind lichidarea întreprinderii intrată în insolvență.

Principalele atribuții ale lichidatorului sunt:

- examinarea activității debitorului asupra căruia se inițiază procedura simplificată de lichidare şi întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor şi împrejurărilor care au dus la insolventa;
- conducerea activității debitorului;
- introducerea de acțiuni pentru anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dăuna drepturilor creditorilor;
- aplicarea sigiliilor, inventarierea bunurilor şi luarea măsurilor corespunzătoare pentru conservarea lor;
- menținerea sau denunțarea unor contracte încheiate de debitor;
- verificarea creanțelor şi, atunci când este cazul, formularea de obiecțiuni la acestea, precum şi întocmirea tabelelor creanțelor;
- urmărirea încasării creanțelor din averea debitorului;
- primirea plăților pe seama debitorului şi consemnarea lor în contul averii debitorului;
- vânzarea bunurilor din averea debitorului;
- încheierea de tranzacții, descărcarea de datorii, renunțarea la garanții reale sub condiția confirmării de către judecătorul-sindic;
- sesizarea judecătorului-sindic cu orice problemă care ar cere o soluționare de către acesta;
- orice alte atribuții stabilite prin încheiere de către judecătorul-sindic.

După ce bunurile din averea debitorului au fost lichidate, lichidatorul va supune judecătorului-sindic un *raport final* însoțit de situațiile financiare finale. După ce judecătorul-sindic aproba raportul final al lichidatorului, acesta va trebui sa facă distribuirea finala a tuturor fondurilor din averea debitorului.

Procedura de faliment va fi închisă atunci când judecătorul-sindic a aprobat raportul final, când toate fondurile sau bunurile din averea debitorului au fost distribuite şi când fondurile nereclamate au fost depuse la banca. În urma unei cereri a lichidatorului, judecătorul-sindic va pronunța o sentință de închidere a procedurii şi va dispune radierea debitorului din registrul comerțului.

Aspectele fiscale ale lichidării întreprinderilor se referă la următoarele:

- impozitul pe profit;
- impozitul pe dividende;
- taxa pe valoarea adăugată;
- alte impozite, taxe şi contribuții sociale.

Impozitul pe profit se calculează asupra următoarelor elemente:

- profitul obținut în urma operațiilor de lichidare, calculat ca diferență între veniturile obținute din lichidare şi cheltuielile efectuate pentru realizarea acestora;

- capitalul social majorat prin utilizarea unor elemente de capitaluri

proprii (rezerve din reevaluare, alte rezerve);

- capitalurile proprii constituite din profitul brut (rezerve legale, reduceri sau scutiri de impozit pe profitul reinvestit);

- capitalurile proprii constituite fără ca sumele să fie evidențiate în prealabil la venituri (diferențe din reevaluare, diferențe de curs valutar rezultate la evaluarea disponibilităților în valută, subvenții pentru investiții etc.)

Impozitul pe dividende cuprinde elementele componente ale câştigului din lichidare, adică: capitalul social amortizat; profitul net din lichidare; rezervele; profitul reportat.

Taxa pe valoarea adăugată colectată calculată asupra activelor reale vândute la lichidare.

Întreprinderile care se află în lichidare au obligația:

- să depună declarațiile de impozit, asigurări de sănătate, fond de şomaj şi decontul de TVA semnate de lichidator;

- să depună declarația de impunere şi să plătească impozitul pe profit cu 10 zile înainte de data înregistrării încetării existenței în registrul comerțului.

4.2.EVALUAREA PRTRIMONIULUI ŞI ÎNTOCMIREA BILANȚULUI ÎNAINTE DE LICHIDARE

Primele activități pe care trebuie să le execute lichidatorul sunt inventarierea patrimoniului şi întocmirea bilanțului înainte de lichidare. Problema contabilă a inventarierii o constituie evaluarea activelor şi datoriilor.

Inventarierea şi evaluarea patrimoniului întreprinderilor aflate în procedura de lichidare se efectuează în conformitate cu *Legea contabilității nr. 82/1991 republicată* şi cu *Ordinul ministrului finanțelor nr. 2388/1995 pentru aprobarea Normelor privind organizarea şi efectuarea inventarierii patrimoniului.*

Evaluarea patrimoniului întreprinderii aflată în lichidare se face la valoarea actuală a fiecărui element patrimonial, denumită valoare de inventar. În cazul activelor, evaluarea se face la *valoarea realizabilă de lichidare,* stabilită în funcție de prețul pieței la lichidare, din care se scad costurile estimate a fi efectuate cu ocazia vânzării, iar în cazul datoriilor, la *valoarea de decontare*.

Activele fictive (cheltuielile de constituire şi cheltuielile înregistrate în avans) nu sunt recunoscute ca elemente ale activului inventariat înainte de lichidare.

Întocmirea bilanțului înainte de lichidare se face pe aceleaşi formulare ca şi pentru întreprinderile care îşi continuă activitatea. La elaborarea acestuia se ține cont de rezultatele inventarierii şi ale evaluării patrimoniului.

Pe baza bilanțului întocmit înainte de lichidare se determină indicatorii pe baza cărora se va lua decizia de către Adunarea generală a asociaților, în cazul lichidării convenționale, sau se fundamentează hotărârea judecătorească, în cazul lichidării judiciare. Tot pe baza acestui bilanț se

stabilesc operațiile pe care trebuie să le efectueze lichidatorul în numele întreprinderii care urmează a fi lichidată.

Principalii indicatori de fundamentare a deciziei de lichidare sunt activul net înainte de lichidare şi trezoreria netă înainte de lichidare.

Activul net înainte de lichidare (Ani) se determină cu relația:

Ani = Activele inventariate – Datoriile inventariate (4.1.)

Trezoreria netă înainte de lichidare (Tni) se determină cu relațiile:

Tni = FRN - NFR (4.2)
sau
Tni = Db – Cbc (4.3)

în care:
FRN – reprezintă fondul de rulment net;
NFR – nevoia de fond de rulment;
Db – disponibilitățile băneşti;
Cbc – creditele bancare curente (pe termen scurt).

4.3.CONTABILIZAREA OPERAȚIUNILOR DE LICHIDARE A ÎNTREPRINDERILOR

În cazul lichidării întreprinderilor *principiul continuității activității* nu mai este valabil, el fiind înlocuit cu *principiul încetării activității*. Aplicarea acestui principiu are următoarele consecințe:

- costul istoric este înlocuit cu valoarea de lichidare;
- costul activelor imobilizate şi a stocurilor apare direct în contul de profit şi pierdere;
- distincția între activele imobilizate şi activele circulante, pe de o parte, şi între datoriile pe termen lung şi cele pe termen scurt, pe de altă parte, nu mai este necesară.

Înregistrarea operațiunilor de lichidare se face, de regulă în contabilitatea întreprinderii lichidate. Dacă aceasta nu mai are deschis un cont bancar pentru disponibilități băneşti, atunci contabilitatea se ține atât în registrele contabile ale întreprinderii în lichidare cât şi în registrele lichidatorului (pentru operațiunile de plăți şi încasări).

Reglementările contabile din România prevăd că operațiunile privind lichidarea întreprinderilor se contabilizează cu aceleaşi conturi ca şi în situația continuării activității. Deci, nu există create conturi speciale pentru această situație.

Operațiunile privind lichidarea întreprinderilor pot fi grupate astfel:

a) operațiuni privind lichidarea propriu-zisă;
b) operațiuni de partaj.

Operațiunile privind lichidarea propriu-zisă au la bază situația prezentată în bilanțul încheiat înainte de lichidare şi se referă la următoarele:

- vânzarea activelor materiale şi încasarea creanțelor întreprinderii;
- achitarea datoriilor întreprinderii față de furnizori, salariați, bugetul

statului, instituții de credit şi alți creditori;

- încheierea unor tranzacții în numele întreprinderii în curs de lichidare;
- înregistrarea veniturilor, a cheltuielilor şi a rezultatului obținut în urma lichidării.

Operațiunile de partaj constă în repartizarea activului net, rezultat în urma operațiunilor de lichidare propriu-zisă, între asociați. Acest activ net poate să fie:

- *pozitiv,* când se acoperă în întregime datoriile şi mai rămâne un profit de repartizat între asociați;
- *negativ*, când disponibilitățile obținute din realizarea activelor sunt mai mici decât datoriile de achitat, rezultând o pierdere care trebuie acoperită de către asociați.

APLICAȚIA 1
(cazul când activul net înainte de partaj este pozitiv)

Adunarea generală a asociaților întreprinderii A hotărăşte dizolvarea şi lichidarea întreprinderii. Lichidatorul numit de AGA inventariază şi evaluează patrimoniul întreprinderii, după care întocmeşte bilanțul înainte de lichidare, prezentat în tabelul 4.1.

Lichidatorul efectuează următoarele operații pentru lichidarea întreprinderii A:

- vânzarea imobilizărilor corporale la prețul de 880.000 lei, din care:
  - terenurile 350.000 lei;
  - construcțiile 180.000 lei;
  - instalațiile tehnice şi maşinile 320.000;
  - alte instalații, utilaje şi mobilier 3+0.000 lei.;
- vânzarea stocurilor de materii prime la valoarea de 50.000 lei;
- încasare clienților cerți cu acordarea unui scont de 5%;
- încasarea clienților incerți în proporție de 40%;
- achitarea datoriilor față de furnizori, întreprinderea beneficiind de un scont de 8% pentru plata în avans;
- achitarea integrală a altor datorii pe termen scurt, în sumă de 20.000 lei;
- rambursarea integrală a creditelor bancare pe termen lung;
- cheltuielile efectuate cu ocazia lichidării sunt în sumă de 10.000 lei.

Bilanțul întreprinderii A înainte de lichidare

Tabelul 4.1

- lei –

Denumirea elementului	Valori (lei)
A. Active imobilizate	
• Terenuri	300.000
• Construcții (amortizare 40.000 lei)	160.000
• Instalații tehnice şi maşini (amortizare 70.000 lei)	330.000
• Alte instalații, utilaje şi mobilier (amortizare 20.000 lei)	30.000
Active imobilizate – Total (amortizare 130.000)	**820.000**
B. Active circulante	
• Stocuri	50.000
• Creanțe comerciale (din care clienți incerți 2.000 lei)	10.000
• Casa şi conturi la bănci	120.000
Active circulante – Total	**180.000**
C. Cheltuieli în avans	
D. Datorii – sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	
• Datorii comerciale – furnizori	110.000
• Alte datorii, inclusiv datorii fiscale şi datoriile privind asigurările sociale	20.000
Total	**130.000**
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**50.000**
F. Total active minus datorii curente (A + E)	**870.000**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
• Sume datorate instituțiilor de credit	590.000
Total datorii care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**590.000**
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capital şi rezerve	
• Capital subscris şi vărsat	240.000
• Rezerve	40.000
Total capitaluri proprii	**280.000**

Înregistrarea în contabilitatea întreprinderii A (în curs de lichidare) a acestor **operațiuni de lichidare propriu-zisă** se face astfel:

1. Înregistrarea vânzării imobilizărilor corporale:

- facturarea:

461 Debitori diverşi	=	%	1.047.200
		7583 Venituri din vânzarea activelor şi alte operații de capital	880.000
		4427 TVA colectată	167.200

- *încasarea facturii:*

5121 Conturi la bănci în lei = **461** Debitori diverşi 1.047.200

2. Scoaterea din gestiune a imobilizărilor corporale vândute:

6583 Cheltuieli privind activele cedate = **211** Terenuri 300.000
şi alte operaţii de capital

% = **212** Construcţii 200.000
2812 Amortizarea construcţiilor 40.000
6583 Cheltuieli privind activele cedate
şi alte operaţii de capital 160.000

% = **213** Instalaţii tehnice 400.000
2813 Amortizarea instalaţiilor tehnice şi maşini 70.000
6583 Cheltuieli privind activele cedate
şi alte operaţii de capital 330.000

% = **214** Alte instalaţii şi mobilier 50.000
2814 Amortizarea altor imobilizări 20.000
6583 Cheltuieli privind activele cedate
şi alte operaţii de capital 30.000

3. Vânzarea stocurilor de materii prime:

- *facturare:*

4111 Clienţi = % 59.500
707 Venituri din vânzarea mărfurilor 50.000
4427 TVA colectată 9.500

- *încasare:*

5121 Conturi la bănci în lei = **4111** Clienţi 59.500

- *scoaterea din gestiune:*

371 Mărfuri = **301** Materii prime 50.000
607 Cheltuieli privind mărfurile = **371** Mărfuri 50.000

4. Încasarea creanţelor comerciale:

- *încasarea clienţilor certi:*

% = **4111** Clienţi 8.000
5121 Conturi la bănci în lei 7.600

667 Cheltuieli privind sconturile acordate 400

- încasarea clienților incerți:

% = **4118** Clienți incerți sau în litigiu 2.000
5121 Conturi la bănci în lei 800
654 Pierderi din creanțe şi debitori diverşi 1.200

5. Achitarea datoriilor față de furnizori:

401 Furnizori = % 110.000
5121 Conturi curente la bănci 101.200
767 Venituri din sconturi obținute 8.800

6. Achitarea altor datorii pe termen scurt:

Clasa 4 Alte datorii = **5121** Conturi curente la bănci 20.000

7. Rambursarea creditelor bancare pe termen lung:

162 Credite bancare pe termen lung = **5121** Conturi curente la bănci 590.000

8. Înregistrarea cheltuielilor efectuate cu ocazia operațiilor de lichidare:

628 Alte cheltuieli cu serviciile prestate de terți = **5121** Conturi curente la bănci în lei 10.000

9. Închiderea conturilor de TVA:

Situația conturilor de TVA înainte de inchidere se prezintă astfel:

4427 TVA Colectată	
	(1) 167.200 (3) 9.500
	Sfc 176.700

4427 TVA colectată = **4423** TVA de plată 176.700

10. Achitarea TVA de plată:

4423 TVA de plată = **5121** Conturi curente la bănci în lei 176.700

11. Stabilirea rezultatului lichidării:

- *închiderea conturilor de venituri:*

%	=	**121** Profit şi pierdere	938.800
707 Venituri din vânzarea mărfurilor			50.000
7583 Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital			880.000
767 Venituri din sconturi obţinute			8.800

- *închiderea conturilor de cheltuieli:*

121 Profit şi pierdere	=	%	881.600
		607 Cheltuieli privind mărfurile	50.000
		628 Alte cheltuieli cu serviciile prestate de terţi	10.000
		654 Pierderi din creanţe şi debitori diverşi	1.200
		6583 Cheltuieli privind activele cedate	820.000
		667 Cheltuieli privind sconturile acordate	400

- înregistrarea impozitului pe profit [(938.800 – 881.600)x16% = 9.152]:

691 Cheltuieli cu impozitul pe profit = **441** Impozit pe profit 9.152

12. Închiderea contului de cheltuieli cu impozitul pe profit:

121 Profit şi pierdere = **691** Cheltuieli cu impozitul pe profit 9.152

După această înregistrare situaţia contului **121** Profit şi pierdere se prezintă astfel:

121 Profit şi pierdere	
(10) 881.600 (11) 9.152	(10) 938.800
	Sfc 48.048

13. Achitarea impozitului pe profit:

441 Impozit pe profit = **5121** Conturi curente la bănci în lei 9.152

După această înregistrare situaţia contului **5121** Conturi curente la bănci în lei se prezintă astfel:

5121 Conturi la bănci în lei	
Si 120.000	(5) 101.200
(1) 1.047.200	(6) 20.000
(3) 59.500	(7) 590.000
(4) 7.600	(8) 10.000
(4) 800	(10) 176.700
	(13) 9.152
Rd 1.115.100	Rc 907.052
Sfd 328.048	

În urma înregistrării tuturor acestor operaţii bilanţul final de lichidare se prezintă astfel(tabelul 4.2)

Bilanţ final de lichidare

Tabelul 4.2
- lei -

Denumirea elementului	
A. Active imobilizate	
B. Active circulante	
Casa şi conturi la bănci	328.048
Active circulante – total	**328.048**
C. Cheltuieli în avans	
D. Datorii ce trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**328.048**
F. Total active minus datorii curente (A + E)	**328.048**
G. Datorii ce trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capital şi rezerve	
• Capital subscris şi vărsat	240.000
• Rezerve	40.000
• Profit şi pierdere	48.048
Total capitaluri proprii	**328.048**

După întocmirea bilanţului de lichidare urmează să se facă **partajul activului net rezultat** în urma operaţiilor de lichidare. Considerând că cei doi asociaţi deţin fiecare 50% din capitalul social, fiecare va primi jumătate din activul net. Operaţiile de partaj se vor înregistra astfel:

1. Partajul capitalului subscris şi vărsat:

1012 Capital subscris vărsat	=	**456**	Decontări cu asociaţii privind capitalul	240.000
			- asociatul A	120.000
			- asociatul B	120.000

2. Partajul rezervei legale:

1061 Rezerve legale = **456** Decontări cu asociați
privind capitalul 40.000
- asociatul A 20.000
- asociatul B 20.000

Deoarece rezervele legale au fost constituite din profitul brut, acestea urmează a fi impozitate cu cota de 16%, adică 40.000 x 16% = 6.400.

3. Înregistrarea impozitului pe profit aferent rezervei legale:

456 Decontări cu asociații privind capitalul = **441** Impozit pe profit 6.400
- asociatul A: 3.200
- asociatul B: 3.200

4. Plata impozitului pe profit aferent rezervei legale:

441 Impozit pe profit = **5121** Conturi la bănci în lei 6.400

5. Înregistrarea impozitului pe dividende aferent rezervei legale:
(40.000 – 6.400) x 16% = 5.376

456 Decontări cu asociații = **446** Alte impozite, taxe şi
privind capitalul vărsăminte asimilate 5.376
- asociatul A: 2.688
- asociatul B: 2.688

6. Plata impozitului pe dividende aferent rezervei legale:

446 Alte impozite, taxe şi = **5121** Conturi la bănci în lei 5.376
vărsăminte asimilate

7. Partajul rezultatului net (profit) obținut în urma operațiilor de lichidare:

121 Profit şi pierdere = **456** Decontări cu asociații privind
capitalul 48.048
- asociatul A: 24.024
- asociatul B: 24.024

8. Înregistrarea impozitului pe dividende aferent rezultatului net:
(48.048 x 16% = 7.688)

456 Decontări cu asociații privind capitalul = **446** Alte impozite, taxe **şi** vărsăminte asimilate 7.688
- asociatul A: 3.844
- asociatul B: 3.844

8. Plata impozitului pe dividende aferent rezultatului net:

446 Alte impozite, taxe şi = **5121** Conturi la bănci în lei 7.688

9. Achitarea datoriei către cei doi asociați:

456 Decontări cu asociații privind capitalul	
(3) 6.400 (4) 5.376 (8) 7.688	(1) 240.000 (2) 40.000 (7) 48.048
Rd 19.464	Rc 328.048
	Sfc 308.548

456 Decontări cu asociații = **5121** Conturi la bănci în lei 308.584
- asociatul A: 154.292
- asociatul B: 154.292

După aceste operații toate conturile prezintă sold zero.

APLICAȚIA 2
(cazul când activul net înainte de partaj este negativ)

Adunarea generală a asociaților întreprinderii B hotărăşte dizolvarea şi lichidarea întreprinderii. Lichidatorul numit de AGA inventariază şi evaluează patrimoniul întreprinderii, după care întocmeşte bilanțul înainte de lichidare.

Bilanțul întreprinderii B înainte de lichidare

Tabelul 4.1

Denumirea elementului	Valori (lei)
A. Active imobilizate	
• Construcții (amortizare 40.000 lei)	300.000
• Instalații tehnice şi maşini (amortizare 70.000 lei)	430.000
Active imobilizate – Total	**730.000**
B. Active circulante	
• Stocuri (mărfuri)	30.000
• Creanțe comerciale (din care clienți incerți 8.000 lei)	20.000
• Casa şi conturi la bănci	120.000
Active circulante – Total	**170.000**
C. Cheltuieli în avans	
D. Datorii – sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	
• Datorii comerciale – furnizori	100.000
• Alte datorii, inclusiv datorii fiscale şi datoriile privind asigurările sociale	20.000
Total	**120.000**
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**50.000**
F. Total active minus datorii curente (A + E)	**780.000**
G. Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
• Sume datorate instituțiilor de credit	530.000
Total datorii care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	**530.000**
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capital şi rezerve	
• Capital subscris şi vărsat	250.000
Total capitaluri proprii	**250.000**

Lichidatorul efectuează următoarele operații pentru lichidarea întreprinderii B:

- vânzarea imobilizărilor corporale la prețul de 600.000 lei, din care:
  - construcțiile 200.000 lei;
  - instalațiile tehnice şi maşinile 400.000;
- vânzarea stocurilor de mărfuri la valoarea de 30.000 lei;
- încasare clienților cerți cu acordarea unui scont de 5%;
- încasarea clienților incerți în proporție de 40%;

- achitarea datoriilor faţă de furnizori, întreprinderea beneficiind de un scont de 8% pentru plata în avans;
- achitarea integrală a altor datorii pe termen scurt, în sumă de 20.000 lei;
- rambursarea integrală a creditelor bancare pe termen lung;
- cheltuielile efectuate cu ocazia lichidării sunt în sumă de 10.000 lei.

Înregistrarea în contabilitatea întreprinderii B (în curs de lichidare) a acestor **operaţiuni de lichidare propriu-zisă** se face astfel:

1. Înregistrarea vânzării imobilizărilor corporale:

- facturarea:

461 Debitori diverşi	=	%	714.000
		7583 Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital	600.000
		4427 TVA colectată	114.000

- încasarea facturii:

5121 Conturi la bănci în lei = **461** Debitori diverşi 714.000

2. Scoaterea din gestiune a imobilizărilor corporale vândute:

	%	= **212** Construcţii	340.000
2812 Amortizarea construcţiilor			40.000
6583 Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital			300.000

	%	= **213** Instalaţii tehnice şi maşini	500.000
2813 Amortizarea instalaţiilor tehnice			70.000
6583 Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital			430.000

3. Vânzarea stocurilor de mărfuri:

- facturare:

4111 Clienţi	=	%	35.700
		707 Venituri din vânzarea mărfurilor	30.000
		4427 TVA colectată	5.700

- încasare:

5121 Conturi la bănci în lei = **4111** Clienţi 35.700

- *scoaterea din gestiune:*

607 Cheltuieli privind mărfurile = **371** Mărfuri 30.000

4. Încasarea creanţelor comerciale:

- încasarea clienţilor cerţi:

%	=	**4111** Clienţi	12.000
5121 Conturi la bănci în lei			11.400
667 Cheltuieli privind sconturile acordate			600

- încasarea clienţilor incerţi:

%	=	**4118** Clienţi incerţi sau în litigiu	8.000
5121 Conturi la bănci în lei			3.200
654 Pierderi din creanţe şi debitori diverşi			4.800

5. Achitarea datoriilor faţă de furnizori:

401 Furnizori	=	%	100.000
		5121 Conturi curente la bănci	92.000
		767 Venituri din sconturi obţinute	8.000

6. Achitarea altor datorii pe termen scurt:

Clasa 4 Alte datorii = **5121** Conturi curente la bănci 20.000

7. Rambursarea creditelor bancare pe termen lung:

162 Credite bancare pe termen lung = **5121** Conturi curente la bănci 530.000

8. Înregistrarea cheltuielilor efectuate cu ocazia operaţiilor de lichidare:

628 Alte cheltuieli cu serviciile prestate de terţi = **5121** Conturi curente la bănci în lei 10.000

9. Închiderea conturilor de TVA:

4427 TVA Colectată	
	114.000 (1) 5.700 (3)
	Sfc 119.700

4427 TVA colectată = **4423** TVA de plată 119.700

10. Achitarea TVA de plată:

4423 TVA de plată = **5121** Conturi curente la bănci în lei 119.700

11. Stabilirea rezultatului lichidării:

- *închiderea conturilor de venituri:*

%	=	**121** Profit şi pierdere	638.000
707 Venituri din vânzarea mărfurilor			30.000
7583 Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital			600.000
767 Venituri din sconturi obţinute			8.000

- *închiderea conturilor de cheltuieli:*

121 Profit şi pierdere	=	%	775.400
		607 Cheltuieli privind mărfurile	30.000
		628 Alte cheltuieli cu serviciile prestate de terţi	10.000
		654 Pierderi din creanţe şi debitori diverşi	4.800
		6583 Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital	730.000
		667 Cheltuieli privind sconturile acordate	600

Rezultă un sold debitor al contului **121** Profit şi pierdere de 137.400 lei (775.400 – 638.000), ceea ce reprezintă o pierdere.

După această înregistrare situaţia contului **5121** Conturi curente la bănci în lei se prezintă astfel:

5121 Conturi la bănci în lei	
Si 120.000	(5) 92.000
(1) 714.000	(6) 20.000
(3) 35.700	(7) 530.000
(4) 11.400	(8) 10.000
(4) 3.200	(10) 119.700
Rd 764.300	Rc 771.700
Sfd 112.600	

În urma înregistrării tuturor acestor operaţii bilanţul final de lichidare se prezintă astfel (vezi tabelul 4.2).

După întocmirea bilanțului de lichidare urmează să se facă **partajul activului net rezultat** în urma operațiilor de lichidare. Considerând că cei doi asociați dețin fiecare 50% din capitalul social, fiecare va primi jumătate din activul net.

Bilanț final de lichidare

Tabelul 4.2

- lei -

Denumirea elementului	
A. Active imobilizate	
B. Active circulante	
Casa şi conturi la bănci	112.600
Active circulante – total	**112.600**
C. Cheltuieli în avans	
D. Datorii ce trebuie plătite într-o perioadă de până la un an	
E. Active circulante nete /datorii curente nete (B+C-D-I)	**112.600**
F. Total active minus datorii curente (A + E)	**112.600**
G. Datorii ce trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an	
H. Provizioane	
I. Venituri în avans	
J. Capital şi rezerve	
• Capital subscris şi vărsat	250.000
• Profit şi pierdere	(137.400)
Total capitaluri proprii	**112.600**

Operațiile de partaj se vor înregistra astfel:

1. Partajul capitalului subscris şi vărsat:

1012 Capital subscris vărsat = **456** Decontări cu asociații privind capitalul 250.000
- asociatul A 125.000
- asociatul B 125.000

2. Decontarea pierderii rezultate în urma operațiilor de lichidare:

456 Decontări cu asociații privind capitalul = **121** Profit şi pierdere 137.400
- asociatul A: 68.700
- asociatul B: 68.700

3. Achitarea datoriei către cei doi asociați:

456 Decontări cu asociații privind capitalul	
(2)137.400	250.000 (1)
	Sfc 112.600

456 Decontări cu asociații = **5121** Conturi la bănci în lei 112.600

- asociatul A: 56.300
- asociatul B: 56.300

TESTE DE AUTOEVALUARE

Testul de autoevaluare 1

1. Lichidarea unei întreprinderi reprezintă ansamblul operaţiunilor economice şi financiare determinate de:
a) dizolvarea sau falimentul judiciar al unei întreprinderi;
b) divizarea sau reducerea activităţii întreprinderii;
c) dizolvarea sau divizarea întreprinderii.

2. Lichidarea unei întreprinderi poate avea două modalităţi de realizare:
a) dizolvare urmată de fuziune;
b) lichidare convenţională şi lichidare judiciară;
c) dizolvare urmată de divizare.

3. Insolvenţa este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin:
a) insuficienta fondurilor băneşti disponibile pentru dezvoltare;
b) insuficienta fondurilor băneşti disponibile pentru plata dividendelor;
c) insuficienta fondurilor băneşti disponibile pentru plata datoriilor exigibile.

4. Aspectele fiscale ale lichidării întreprinderilor se referă la următoarele:
a) impozitul pe profit; impozitul pe dividende; taxa pe clădiri; alte impozite, taxe şi contribuţii sociale
b) impozitul pe profit; impozitul pe dividende; taxa pe valoarea adăugată; alte impozite, taxe şi contribuţii sociale
c) impozitul pe profit; impozitul pe dividende; taxa pe mijloacele de transport; alte impozite, taxe şi contribuţii sociale.

5. Operaţiunile privind lichidarea întreprinderilor pot fi grupate în:
a) operaţiuni privind lichidarea propriu-zisă şi operaţiuni de partaj;
b) operaţiuni bancare şi operaţiuni de partaj;
c) operaţiuni de partaj şi operaţiuni de trezorerie.

Testul de autoevaluare 2

1. Lichidarea convenţională are loc atunci când
a) dizolvarea întreprinderii este urmată de lichidare;
b) dizolvarea întreprinderii este urmată de fuziune;
c) dizolvarea întreprinderii este urmată de divizare.

2. Lichidarea judiciară are loc atunci când întreprinderea aflată în lichidare este în stare de:
a) reorganizare;
b) insolvență;
c) dezvoltare.

3. Operațiunile de lichidare a întreprinderii vor fi gestionate de către un:
a) lichidator;
b) administrator;
c) manager.

4. Înregistrarea operațiunilor de lichidare se face, de regulă în:
a) contabilitatea întreprinderilor care fuzionează;
b) contabilitatea întreprinderii divizate;
c) contabilitatea întreprinderii lichidate.

5. Reglementările contabile din România prevăd că operațiunile privind lichidarea întreprinderilor se contabilizează:
a) cu ajutorul conturilor din clasa 9 „Conturi de gestiune";
b) cu aceleaşi conturi ca şi în situația continuării activității.
c) cu ajutorul conturilor din grupa 8 „Conturi speciale".

Recomandări bibliografice

1. Ristea M., Dumitru C.G., *Contabilitate aprofundată.* Editura Universitară, Bucureşti, 2004, p. 191 – 215.
3. Săcărin M., *Contabilitate aprofundată.* Editura Economică, Bucureşti, 2004, p. 93 – 122.
4. Ministerul Finanțelor Publice, Colegiul Consultativ al Contabilității, *Norme metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operațiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăților comerciale, precum şi retragerea sau excluderea unor asociați din cadrul societăților comerciale şi tratamentul fiscal al acestora.* Editura CECCAR, Bucureşti, 2004, p. 122 – 125 şi 242 – 269.
5. **** Legea societăților comerciale şi 5 legi uzuale.* Editura Hamangiu SRL, Bucureşti, 2007, p. 135 – 142.

TEMA V. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE LEASING

CONȚINUT:

8.1. Conceptul şi reglementarea juridică a operațiunilor de leasing.
8.2. Contabilizarea operațiunilor de leasing.

REZUMAT

Leasingul reprezintă o sursă de finanțare a investițiilor adaptată capacității limitate a întreprinderilor de a face față necesităților de dezvoltare şi reînnoire continuă a echipamentelor tehnologice.

Utilizarea acestei surse de finanțare a investițiilor de către întreprinderi are următoarele *avantaje*: permite o finanțare 100% a bunurilor cumpărate; este rapid şi uşor de obținut; reprezintă o modalitate de asigurare împotriva riscului tehnologic; permite întreprinderilor mici şi mijlocii rentabile, dar cu slabe capacități de îndatorare, de a-şi finanța dezvoltarea lor.

Leasingul prezintă însă şi unele dezavantaje, cum ar fi: este un mijloc costisitor, dacă întreprinderea nu poate beneficia de economii la impozit; prin faptul că este uşor de obținut poate antrena întreprinderea în operațiuni puțin rentabile.

Părțile în cadrul unui contract de leasing sunt: *utilizatorul (locatarul),* reprezintă clientul solicitărilor din contractul de leasing sau beneficiarul bunului care face obiectul acestui contract; *finanțatorul (locatorul)* operațiunii de leasing, reprezintă creditorul sau cumpărătorul bunului, care de regulă, este o societate comerciala specializată; *furnizorul (vânzătorul),* reprezintă producătorul (constructorul) bunului care face obiectul contractului

Cele mai uzuale forme ale leasingului sunt: operațional, financiar şi vânzare + lease- back.

Leasingul operațional cuprinde atât închirierea bunului cât şi serviciile de întreținere şi asigurare. Costurile cu întreținerea şi asigurare se includ în chiria plătită. În acest caz pentru bunul achiziționat se plăteşte chirie, iar în final bunul este restituit proprietarului inițial.

Leasingul financiar presupune existența a trei părții: finanțatorul, utilizatorul si, respectiv, furnizorul bunului. În acest caz se plătesc rate, iar în final bunul este cumpărat de către utilizator.

Vânzarea şi lease-back-ul presupune ca finanţatorul să furnizeze celui care dă cu chirie o mare parte din fondurile necesare pentru achiziţionarea bunului respectiv. Cel care dă cu chirie trebuie să ramburseze împrumutul contractat pentru achiziţia bunului.

Contabilizarea operaţiunilor de leasing diferă în funcţie de formele de leasing adoptate.

OBIECTIVE

- Însuşirea unor cunoştinţe teoretice privind conţinutul operaţiunilor de leasing. cunoaşterea
- Cunoaşterea reglementărilor legale în domeniul contractelor de leasing.
- Cunoaşterea modalităţilor de înregistrare în contabilitate a operaţiunilor de leasing.

5.1. CONCEPTUL ŞI REGLEMENTAREA JURIDICĂ A OPERAŢIUNILOR DE LEASING

Leasingul reprezintă o sursă de finanţare a investiţiilor adaptată capacităţii limitate a întreprinderilor de a face faţă necesităţilor de dezvoltare şi reînnoire continuă a echipamentelor tehnologice.

Apariţia leasingului a fost determinată de cauze obiective. Astfel, în S.U.A., în Marea Britanie şi în alte ţări erau întâmpinate greutăţi în finanţarea afacerilor, ca urmare a rigidităţii formelor şi procedeelor existente. Leasingul a apărut pentru prima dată în Statele Unite ale Americii, apoi treptat a început să pătrundă şi în alte ţări, îndeosebi în Europa, reglementările juridice fiind adoptate în deceniile şapte şi opt ale secolului trecut.

Utilizarea acestei surse de finanţare a investiţiilor de către întreprinderi are următoarele *avantaje*:

- permite o finanţare 100% a bunurilor cumpărate;
- este rapid şi uşor de obţinut;
- reprezintă o modalitate de asigurare împotriva riscului tehnologic.
- permite întreprinderilor mici şi mijlocii rentabile, dar cu slabe capacităţi de îndatorare, de a-şi finanţa dezvoltarea lor[7].

Leasingul prezintă însă şi unele dezavantaje, cum ar fi:

- este un mijloc costisitor, dacă întreprinderea nu poate beneficia de economii la impozit;
- prin faptul că este uşor de obţinut poate antrena întreprinderea în operaţiuni puţin rentabile.

Definiţie. Leasingul reprezintă o „operaţiune economică şi juridică prin care o parte, numită locator / finanţator, transmite dreptul e folosinţă asupra unui bun, al cărui proprietar este, celeilalte părţi, denumită utilizator, la solicitarea acestuia şi pentru o anumită perioadă de timp, contra unei

---

[7] Sabău C., Duran I., *Gestiunea financiară a întreprinderi,* Editura Eurostampa, Timişoara, 2007.

sume periodice, numită rată de leasing."[8]

Din punct de vedere economic leasingul constituie o expresie a tehnicilor moderne de contractare în domeniul comerțului internațional. Acest tip de contract este preferat datorită pragmatismului şi eficacității lui.

Din punct de vedere juridic leasingul poate fi definit ca fiind o operațiune juridică prin care o persoană cumpăra un bun spre a-l închiria unei alte persoane.

Reglementările legale din România definesc operațiunile de leasing acelea „prin care o parte, denumita locator / finanțator, transmite pentru o perioadă determinată dreptul de folosință asupra unui bun, al cărui proprietar este, celeilalte părți, denumita locatar / utilizator, la solicitarea acesteia, contra unei plăți periodice, denumită rată de leasing, iar la sfârşitul perioadei de leasing locatorul / finanțatorul se obligă să respecte dreptul de opțiune al locatarului / utilizatorului de a cumpăra bunul, de a prelungi contractul de leasing fără a schimba natura leasingului ori de a înceta raporturile contractuale."[9]

Deci, părțile în cadrul unui contract de leasing sunt:

- *utilizatorul (locatarul),* reprezintă clientul solicitărilor din contractul de leasing sau beneficiarul bunului care face obiectul acestui contract;
- *finanțatorul (locatorul)* operațiunii de leasing, reprezintă creditorul sau cumpărătorul bunului, care de regulă, este o societate comerciala specializată;
- *furnizorul (vânzătorul),* reprezintă producătorul (constructorul) bunului care face obiectul contractului

Clasificarea formelor de leasing. Această clasificare se poate face având în vedere următoarele ***criterii:***

a. după obiectul său, leasingul poate fi :

- *mobiliar,* când se referă la echipamente industriale;
- *imobiliar*, care se referă la magazine, fabrici, etc., durata acestuia fiind de 20 de ani;

b. în raport de implicarea părților, leasingul este:

- *direct,* când perfectarea contractului are loc între furnizor şi client;
- *indirect,* atunci când este realizat prin intermediul unei societăți specializate.

c. după conținutul ratelor leasingul este:

- *financiar,* când se plătesc rate, iar în final bunul este cumpărat de către utilizator;
- *operațional,* când pentru bunul achiziționat se plăteşte chirie, iar în final bunul este restituit proprietarului inițial.

---

[8] *** *Dicționarul enciclopedic, vol. IV,* Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2001, p. 59.

[9] *** *Ordonanța Guvernului României 51/1997 privind operațiunile de leasing şi societățile de leasing,* publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 30 august 1997, aprobată şi modificată prin Legea nr. 90/1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 30 aprilie 1998, cu modificările şi completările ulterioare aduse de Legea nr. 571/2003; Legea nr. 533/2004 şi Legea nr. 287/2006.

Cele mai uzuale forme ale leasingului sunt: operațional, financiar şi vânzare + lease- back.[10]

Leasingul operațional cuprinde atât închirierea bunului cât şi serviciile de întreținere şi asigurare. Costurile cu întreținerea şi asigurare se includ în chiria plătită. Această formă de leasing mai prezintă şi următoarele caracteristici:

- clauza anulării, utilizatorul bunului putând decide să nu mai plătească chiria, înainte de expirarea termenului de închiriere, atunci când bunul respectiv s-a uzat moral inacceptabil de mult sau nu mai este necesară prelungirea contractului din cauza declinului activității chiriaşului;
- plățile prevăzute prin contract nu acoperă în întregime costul bunului, iar durata contractului este mult mai mică decât durata normală de utilizare a bunului, cel care dă cu chirie aşteptându-se fie să vândă bunul la încheierea contractului de leasing, fie să închirieze bunul si altor chiriaşi.

Leasingul financiar presupune existența a trei părții: finanțatorul, utilizatorul si, respectiv, furnizorul bunului. *Utilizatorul* selectează bunul si negociază prețul si termenul de livrare cu *furnizorul*, apoi negociază condițiile de încheiere a contractului de leasing cu finanțatorul. *Finanțatorul* (de regula o firma de leasing) achiziționează bunul vizat si îl oferă utilizatorului prin contract de leasing. Finanțatorul poate apela şi la credite bancare pentru achiziționarea acestor bunuri.[11]

În cadrul acestui contract nu se asigură serviciile de întreținere şi de asigurare a echipamentelor, nu există clauza anulării contractului înainte de expirarea termenului, iar în final bunul va fi complet amortizat.

Operațiunile de leasing financiar trebuie sa îndeplinească următoarele ***condiții:***

- riscurile si beneficiile aferente dreptului de proprietate trec asupra utilizatorului din momentul încheierii contractului de leasing;
- utilizatorul poate opta pentru cumpărarea bunului, iar prețul de cumpărare va reprezenta cel mult 50% din valoarea de intrare pe care acesta o are la data la care opțiunea poate fi exprimată;
- perioada de folosire a bunului în sistem de leasing acoperă cel puțin 75% din durata normala de utilizare a bunului, chiar dacă dreptul de proprietate nu este transferat la finalul contractului.

Standardele internaționale de contabilitate şi raportare financiară (IAS 17) stipulează îndeplinirea a opt criterii pentru ca un contract de leasing să fie considerat leasing financiar.[12]Primele trei criterii se referă la

---

[10] Stancu I., *Finanțe, Ediția a treia,* Editura Economică, Bucureşti, 2002.

[11] Haranguş D., *Băncile şi managementul operațiunilor bancare,* Editura ArtPRess, Timişoara, 2006, p. 114.

[12] Epstein B. J., Jermakowicz E. K., *"IFRS 2007. Interpretarea şi aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate şi Raportare Financiară"*. Editura BMT Publishing, Bucureşti, 2007.

condițiile enumerate mai sus, iar celelalte cinci sunt următoarele:

1) Valoarea actualizată la începutul contractului de leasing a plăților minime de leasing este cel puțin egală cu aproape toată valoarea justă a activului în leasing;
2) Activele în leasing sunt de natură specializată astfel încât locatarul le poate folosi fără a face modificări importante;
3) Dacă locatarul poate anula contractul de leasing, atunci pierderile locatorului asociate cu anularea sunt suportate de către locatar;
4) Câştigurile sau pierderile care apar din fluctuația valorii juste a valorii reziduale vor reveni locatarului;
5) Locatarul are capacitatea de a continua contractul de leasing pentru mai mult timp, pentru o chirie care este cu mult mai mică decât chiria de pe piață.

Vânzarea şi lease-back O forma particulara este leasingul pârghie. Finanțatorul furnizează celui care dă cu chirie o mare parte din fondurile necesare pentru achiziționarea bunului respectiv. Cel care dă cu chirie trebuie să ramburseze împrumutul contractat pentru achiziția bunului. Redevența contractului de leasing variază în funcție de condițiile financiare în care a fost obținut împrumutul.

Fazele derulării contractului de leasing sunt următoarele:

a) Achiziționarea bunului de către societatea finanțatoare;

b) Restituirea treptată de către beneficiar a creditului primit (prin plata redevențelor), folosind resursele financiare obținute din exploatarea bunului (a investiției). Redevența contractului de leasing cuprinde: ratele de amortizare ale bunului, chiria pe capitalul neamortizat, taxele, asigurările şi marja de profit a societății finanțatoare;

c) Dreptul beneficiarului ca la expirarea contractului să-si exprime opțiunea privind bunul care face obiectul contractului de leasing.

5.2. CONTABILIZAREA OPERAȚIUNILOR DE LEASING

Contabilizarea operațiunilor de leasing diferă în funcție de formele de leasing adoptate, adică leasing operațional sau leasing financiar.

5.2.1. Contabilizarea operațiunilor de leasing operațional

1.1. In contabilitatea societăților de leasing (locator)

a) Achiziționarea de imobilizări corporale ce urmează a fi predate în regim de leasing se înregistrează pe baza facturilor emise de furnizorii interni, cu următoarea formulă contabilă:

%	=	**404** Furnizori de imobilizări
21x Imobilizări corporale		
4426 T.V.A. deductibilă		

b) Achiziționarea de bunuri mobile de natura imobilizărilor corporale de la furnizori externi, ce urmează a fi predate în regim de leasing,

se înregistrează astfel:

- în cazul furnizorilor extracomunitari:

21x Imobilizări corporale = **404** Furnizori de imobilizări
4426 TVA deductibilă = **5121** Conturi la bănci în lei

- în cazul furnizorilor intracomunitari:

21x Imobilizări corporale = **404** Furnizori de imobilizări
4426 TVA deductibilă = **4427** TVA colectată

c) Amortizarea imobilizărilor corporale achiziționate si predate utilizatorilor conform contractelor de leasing:

681 Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor = **281** Amortizări privind imobilizările corporale

d) Înregistrarea facturii emise de locator reprezentând ratele de încasat:

411 Clienți = %
706 Venituri din redevențe, locații de gestiune si chirii
4427 T.V.A. colectată

e) Înregistrarea transferului dreptului de proprietate la valoarea reziduală stabilită între părți în cazul în care este prevăzută în contract această clauză, în baza contractului de vânzare-cumpărare şi a facturii:

461 Debitori diverşi = %
758 Alte venituri din exploatare
4427 T.V.A. colectată

f) Scoaterea din patrimoniu a bunurilor care au constituit obiectul contractului de leasing:

% = **21x** Imobilizări corporale
281 Amortizări privind imobilizările corporale
658 Alte cheltuieli de exploatare

1.2. In contabilitatea utilizatorului (locatar)

a) Imobilizările corporale primite în cazul tranzacțiilor de leasing conform prevederilor din contractele încheiate între părți se înregistrează în debitul contului în afara bilanțului **8036** „Redevențe, locații de gestiune, chirii si alte datorii asimilate”. Acest cont se creditează pe măsura plății ratelor de leasing potrivit contractului, astfel încât soldul debitor să reflecte valoarea ratelor rămase de rambursat.

Valoarea înscrisă în debitul contului **8036** „Redevențe, locații de gestiune, chirii si alte datorii asimilate” se compune din:

- valoarea inițială a bunului, reprezentând costul de achiziție la societățile de leasing;
- marja de profit stabilită între părți.

b) Înregistrarea facturii emise de proprietarul bunurilor (persoană juridica română), reprezentând ratele de achitat:

%	=	**401** Furnizori
612 Cheltuieli cu redevențele, locațiile de gestiune si chiriile		
4426 T.V.A. deductibila		

c) Înregistrarea facturii emise de proprietarul bunurilor (persoană juridica străină), reprezentând ratele de achitat:

- în cazul furnizorilor extracomunitari:

612 Cheltuieli cu redevențele, locațiile de gestiune si chiriile	=	**401** Furnizori
4426 T.V.A. deductibila	=	**5121** Conturi la bănci în lei

- în cazul furnizorilor intracomunitari:

612 Cheltuieli cu redevențele, locațiile de gestiune si chiriile	=	**401** Furnizori
4426 T.V.A. deductibilă	=	**4427** TVA colectată

În situația existenței unor diferențe de curs valutar la data achitării redevenței, acestea se înregistrează la venituri sau la cheltuieli financiare, după caz.

d) Înregistrarea transferului dreptului de proprietate pentru bunuri achiziționate din țară (atunci când există opțiunea de cumpărare a bunurilor), la valoarea reziduală a bunului achiziționat de la o persoană juridică romană, pe baza contractului de vânzare-cumpărare şi a facturii:

%	=	**404** Furnizori de imobilizări
21x Imobilizări corporale		
4426 T.V.A. deductibila		

e) Înregistrarea transferului dreptului de proprietate (atunci când există opțiunea de cumpărare a bunurilor) la valoarea reziduală a bunului achiziționat de la o persoană juridică străină, pe baza contractului de vânzare-cumpărare şi a facturii:

- în cazul furnizorilor extracomunitari:

21x Imobilizări corporale = **404** Furnizori de imobilizări

4426 T.V.A. deductibilă = **5121** Conturi la bănci in lei

şi în cazul taxelor vamale, al accizelor, după caz:

446 Alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate = **5121** Conturi la bănci în lei

- în cazul furnizorilor intracomunitari:

f) Înregistrarea diferenței de amortizare, până la nivelul costului de achiziție, inițial înregistrată la locator (din debitul contului **8036** "Redevențe, locații de gestiune, chirii si alte datorii asimilate", mai puțin beneficiul (marja de profit) convenit între părți:

21x Imobilizări corporale = **281** Amortizări privind imobilizările corporale

5.2.2. Contabilizarea operațiunilor de leasing financiar

2.1. In contabilitatea societăților de leasing (locator)

a) Achiziționarea de imobilizări corporale de la furnizori interni, care urmează a fi predate în regim de leasing:

% = **404** Furnizori de imobilizări
21x Imobilizări corporale
4426 T.V.A. deductibila

b) Achiziționarea de bunuri mobile de natura imobilizărilor corporale de la furnizori externi, care urmează a fi predate în regim de leasing:

- în cazul furnizorilor extracomunitari:

21x Imobilizări corporale = **404** Furnizori de imobilizări
4426 TVA deductibilă = **5121** Conturi la bănci în lei

- în cazul furnizorilor intracomunitari:

21x Imobilizări corporale = **404** Furnizori de imobilizări
4426 TVA deductibilă = **4427** TVA colectată

c) Predarea către beneficiar (utilizator) a bunurilor care fac obiectul contractului de leasing la valoarea înscrisă în contract, respectiv la costul de

achiziție, şi evidențierea creanței, inclusiv a dobânzii de încasat:

267 Creanțe imobilizate = **21x** Imobilizări corporale

Dobânzile de încasat se înregistrează în debitul contului în afara bilanțului **8052** „Dobânzi de încasat”. Acest cont se va credita cu dobânzile ajunse la scadență şi trecute pe venituri.

Imobilizările corporale predate în leasing financiar de către locator se reflectă în debitul contului în afara bilanțului **8038** "Alte valori în afara bilanțului". Acest cont se creditează pe măsura facturării ratelor de leasing potrivit contractului, astfel încât soldul debitor să reflecte valoarea ratelor ramase de încasat.

d) Emiterea facturilor reprezentând ratele de încasat, potrivit contractului şi înregistrarea acestora în contabilitate:

411 Clienți = %
706 Venituri din redevențe, locații de gestiune si chirii
267 Creanțe imobilizate
4427 T.V.A. colectata

şi, concomitent, următoarele operațiuni:

d_1). Înregistrarea la venituri a dobânzii facturate:

267 Creanțe imobilizate = **706** Venituri din redevențe, locații de gestiune si chirii

concomitent cu creditarea contului în afara bilanțului **8052** „Dobânzi de încasat”.

d_2). Credit cont **8038** „Alte valori in afara bilanțului.

d_3).Înregistrarea diminuării creanței înregistrate la pct. 2.1. lit. c) în debitul contului **267** "Creanțe imobilizate", cu cota-parte din veniturile facturate şi înregistrate în creditul contului **706** "Venituri din redevențe, locații de gestiune si chirii":

658 Alte cheltuieli de exploatare = **267** "Creanțe imobilizate

e) La expirarea contractului de leasing, o dată cu facturarea ultimei rate se consemnează şi transferul dreptului de proprietate pe baza contractului de vânzare-cumpărare.

2.2. In contabilitatea utilizatorului (locatar)

a) Înregistrarea în contabilitate a imobilizărilor corporale primite, conform prevederilor din contractele încheiate între părți, şi evidențierea datoriei:

21x Imobilizări corporale = **167** Alte împrumuturi şi datorii asimilate

şi

- Debit cont **8036** Redevenţe, locaţii de gestiune, chirii şi alte datorii asimilate" cu valoarea imobilizărilor corporale conform documentelor.

Evidenţierea dobânzilor de aferente se va face în debitul contului **8051** „Dobânzi de plătit”.

b) Înregistrarea în contabilitatea utilizatorilor a amortizării imobilizărilor corporale primite în cazul contractelor de leasing financiar:

681 Cheltuieli de exploatare privind amortizările, provizioanele şi ajustările pentru depreciere = **281** Amortizări privind imobilizările corporale

c) Înregistrarea obligaţiei de plată a ratelor pe baza facturilor emise de proprietarul bunurilor:

% = **404** Furnizori de imobilizări
167 Alte împrumuturi şi datorii asimilate
168 Dobânzi aferente altor împrumuturi şi datorii asimilate
4426 T.V.A. deductibilă

şi concomitent

- credit cont **8051** „Dobânzi de plătit”;
- credit cont **8036** Redevenţe, locaţii de gestiune, chirii şi alte datorii asimilate".

d) La expirarea contractului, o dată cu achitarea ultimei rate se consemnează şi transferul dreptului de proprietate, după cum urmează:

% = **404** Furnizori de imobilizări
167 Alte împrumuturi şi datorii asimilate
4426 T.V.A. deductibilă

APLICAȚIA 1 (leasing operațional)

Întreprinderea A încheie un contract de leasing operațional cu o societate de leasing pentru un mijloc de transport în valoare de 100.000 lei. Durata contractului este de 5 ani, iar chiria lunară este de 1.200 lei. După expirarea contractului de leasing mijlocul de transport este restituit societății de leasing.

Înregistrarea în contabilitatea întreprinderii A (utilizator /locatar) se face astfel:

1. Înregistrarea primirii mijlocului de transport de la societatea de leasing:

Debit **8036** Redevențe, locații de gestiune, chirii si alte datorii asimilate = 100.000 lei.

2. Înregistrarea facturii emise de către societatea de leasing, reprezentând ratele lunare de achitat:

%	=	**401** Furnizori	1.428
612 Cheltuieli cu redevențele, locațiile de gestiune si chiriile			1.200
4426 T.V.A. deductibila			228

3. Achitarea facturilor lunare către societatea de leasing:

401 Furnizori = **512** Conturi curente la bănci 1.428

4. Restituirea mijlocului de transport către societatea de leasing, după expirarea contractului de leasing:

Credit **8036** Redevențe, locații de gestiune, chirii si alte datorii asimilate = 100.000 lei.

Înregistrarea operațiunilor în contabilitatea societății de leasing (locator) se face astfel:

1. Achiziționarea mijlocului de transport ce urmează a fi predat în regim de leasing, pe baza facturilor emise de furnizorii interni:

%	= **404** Furnizori de imobilizări		119.000
2133 Mijloace de transport			100.000
4426 T.V.A. deductibilă			19.000

2. Achitarea facturii furnizorului de imobilizări, prin contul de la bancă:

404 Furnizori de imobilizări = **512** Conturi curente la bănci 119.000

3. Înregistrarea cheltuielilor anuale cu amortizarea mijlocului de transport achiziționat şi predat întreprinderii A, conform contractului de leasing:

681 Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor = **281** Amortizări privind imobilizările corporale 20.000

4. Înregistrarea facturii emise de locator (societatea de leasing), reprezentând ratele lunare de încasat de la întreprinderea A:

411 Clienți	=	%	
		706 Venituri din redevențe, locații de gestiune si chirii	1.428 1.200
		4427 T.V.A. colectată	228

5. Încasarea facturii de la întreprinderea A:

512 Conturi curente la bănci = **411** Clienți 1.428

APLICAȚIA 2 (leasing financiar)

Întreprinderea B încheie un contract de leasing financiar cu o societate de leasing, pentru un utilaj în valoarea de 240.000 lei. Durata contractului de 5 ani, iar dobânda totală de plătit este de 72.000 de lei.

Înregistrarea acestor operațiuni în contabilitatea întreprinderii B (utilizator /locatar) se face astfel:

1. Înregistrarea utilajului primit în leasing financiar şi a dobânzilor aferente:

Debit **8036** Redevențe, locații de gestiune, chirii şi alte datorii asimilate = 240.000 lei

şi

Debit **8051** Dobânzi de plătit = 72.000 lei

2. Evidenţierea datoriei contractate prin contractul de leasing:

2131 Echipamente tehnologice = **167** Alte împrumuturi şi datorii asimilate 240.000

3. Înregistrarea obligaţiei de plată a ratelor şi a dobânzilor lunare pe baza facturilor emise de către societatea de leasing:

%	=	**404** Furnizori de imobilizări	6.188
167 Alte împrumuturi şi datorii asimilate			4.000
168 Dobânzi aferente altor împrumuturi şi datorii asimilate			1.200
4426 T.V.A. deductibilă			988

şi concomitent

Credit **8036** Redevenţe, locaţii de gestiune, chirii şi alte datorii asimilate = 4.000 lei

Credit **8051** Dobânzi de plătit = 1.200 lei

4. Achitarea facturii către societatea de leasing:

404 Furnizori de imobilizări = **512** Conturi curente la bănci 6.188

5. Înregistrarea amortizării utilajului primit în cazul contractului de leasing financiar:

681 Cheltuieli de exploatare privind amortizările, provizioanele şi ajustările pentru depreciere	=	**281** Amortizări privind imobilizările corporale	4.000

Înregistrarea operaţiunilor în contabilitatea societăţii de leasing (locator) se face astfel:

1. Achiziţionarea unui utilaj în valoare de 240.000 lei de la un furnizor extern (intracomunitar), care urmează a fi predat în regim de leasing financiar întreprinderii beneficiare B:

2131 Echipamente tehnologice	=	**404** Furnizori de imobilizări	240.000
4426 TVA deductibilă	=	**4427** TVA colectată	45.600

2. Predarea către beneficiar (întreprinderea B) a utilajului care face obiectul contractului de leasing la valoarea înscrisă în contract:

Debit **8038** Alte valori în afara bilanţului = 240.000 lei

3. Evidenţierea creanţei de încasat de la întreprinderea B:

267 Creanţe imobilizate = **2131** Echipamente tehnologice 240.000

4. Evidenţierea dobânzii de încasat de la întreprinderea B:

Debit **8052** Dobânzi de încasat = 72.000 lei.

5. Emiterea facturilor reprezentând ratele lunare de încasat, potrivit contractului şi înregistrarea acestora în contabilitate:

411 Clienţi	=	%	
		706 Venituri din redevenţe, locaţii	6.188
		de gestiune si chirii	4.000
		267 Creanţe imobilizate	1.200
		4427 T.V.A. colectata	988

concomitent cu:

Credit **8038** Alte valori in afara bilanţului = 4.000 lei

6. Înregistrarea la venituri a dobânzii facturate:

267 Creanţe imobilizate = **706** Venituri din redevenţe, locaţii de gestiune si chirii 1.200

concomitent cu:

Credit **8052** Dobânzi de încasat = 1.200

*7. Înregistrarea diminuării creanţei înregistrate la pct. 3) în debitul contului **267** "Creanţe imobilizate", cu cota-parte din veniturile facturate şi înregistrate în creditul contului **706** "Venituri din redevenţe, locaţii de gestiune si chirii":*

658 Alte cheltuieli de exploatare = **267** Creanţe imobilizate 4.000

TESTE DE AUTOEVALUARE

Testul 1 de autoevaluare

1. Leasingul reprezintă:
a) o sursă de finanțare a investițiilor;
b) o sursă de finanțare a ciclului de exploatare;
c) o sursă de creştere a capitalului social.

2. Faptul că leasingul permite o finanțare 100% a bunurilor cumpărate reprezintă:
a) un dezavantaj al leasingului;
b) un avantaj al leasingului;
c) o prioritate a leasingului.

3. Faptul că leasingul este uşor de obținut şi poate antrena întreprinderea în operațiuni puțin rentabile reprezintă:
a) un avantaj al leasingului;
b) o prioritate a leasingului;
c) un dezavantaj al leasingului.

4. Părțile în cadrul unui contract de leasing sunt:
a) utilizatorul (locatarul), finanțatorul (locatorul) şi furnizorul (vânzătorul);
b) utilizatorul (locatarul), cumpărătorul (achizitorul) şi furnizorul (vânzătorul);
c) utilizatorul (locatarul), finanțatorul (locatorul) şi beneficiarul (plătitorul).

5. Contabilizarea operațiunilor de leasing diferă în funcție de:
a) modalitățile de plată;
b) destinația bunului achiziționat prin leasing;
c) formele de leasing adoptate.

Testul 2 de autoevaluare

1. În cadrul unui contract de leasing locatarul reprezintă:
a) beneficiarul bunului care face obiectul acestui contract;
b) creditorul sau cumpărătorul bunului;
c) producătorul (constructorul) bunului care face obiectul contractului.

2. În cadrul unui contract de leasing locatorul reprezintă:
a) beneficiarul bunului care face obiectul acestui contract;
b) creditorul sau cumpărătorul bunului;
c) producătorul (constructorul) bunului care face obiectul contractului.

3. În cadrul unui contract de leasing furnizorul reprezintă:
a) beneficiarul bunului care face obiectul acestui contract;
b) creditorul sau cumpărătorul bunului;
c) producătorul (constructorul) bunului care face obiectul contractului.

4. În cadrul unui contract de leasing financiar:
a) se plăteşte chirie, iar în final bunul este restituit proprietarului iniţial;
b) se plătesc rate, iar în final bunul este cumpărat de către utilizator;
c) se plăteşte factura furnizorului.

5. În cadrul unui contract de leasing operaţional:
a) se plăteşte chirie, iar în final bunul este restituit proprietarului iniţial;
b) se plătesc rate, iar în final bunul este cumpărat de către utilizator;
c) se plăteşte factura furnizorului.

Recomandări bibliografice

1. Epstein B. J., *IFRS 2007. Interpretarea şi aplicarea Standardelor Internaţionale de Contabilitate şi Raportarea Financiară.* Editura BMT Publishing House, Bucureşti, 2007, p. 541 – 595.

2. Haranguş D., *Băncile şi managementul operaţiunilor bancare,* Editura ArtPRess, Timişoara, 2006, p. 114.

3. Sabău C., Duran I., *Gestiunea financiară a întreprinderilor,* Editura Eurostampa, Timişoara 2007, p. 96 – 97.

4. Stancu I., *Finanţe, Ediţia a treia,* Editura Economică, Bucureşti, 2002, p. 1030 – 1035.

5. *** *Ordonanţa Guvernului României 51/1997 privind operaţiunile de leasing şi societăţile de leasing,* publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 30 august 1997, aprobată şi modificată prin Legea nr. 90/1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 30 aprilie 1998, cu modificările şi completările ulterioare aduse de Legea nr. 571/2003; Legea nr. 533/2004 şi Legea nr. 287/2006.

6. *** *Ordin nr. 2.374 din 12 decembrie 2007 privind modificarea şi completarea Ordinului ministrului Finanţelor publice nr. 1.752/2005 pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene,* publicat în Monitorul Oficial al României nr. 25 din 14 ianuarie 2008.

BIBLIOGRAFIE

1. Epstein B. J., *IFRS 2007. Interpretarea şi aplicarea Standardelor Internaţionale de Contabilitate şi Raportarea Financiară.* Editura BMT Publishing House, Bucureşti, 2007.
2. Haranguş D., *Băncile şi managementul operaţiunilor bancare,* Editura ArtPRess, Timişoara, 2006.
3. Ristea M., Dumitru C.G., *Contabilitate aprofundată.* Editura Universitară, Bucureşti, 2004.
4. Sabău C., Duran I., *Gestiunea financiară a întreprinderilor,* Editura Eurostampa, Timişoara 2007.
5. Săcărin M., *Contabilitate aprofundată.* Editura Economică, Bucureşti, 2004, p. 93 – 122.
6. Stancu I., *Finanţe, Ediţia a treia,* Editura Economică, Bucureşti, 2002.
7. *** *Ordonanţa Guvernului României 51/1997 privind operaţiunile de leasing şi societăţile de leasing,* publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 30 august 1997, aprobată şi modificată prin Legea nr. 90/1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 30 aprilie 1998, cu modificările şi completările ulterioare aduse de Legea nr. 571/2003; Legea nr. 533/2004 şi Legea nr. 287/2006.
6. *** *LOrdin nr. 2.374 din 12 decembrie 2007 privind modificarea şi completarea Ordinului ministrului Finanţelor publice nr. 1.752/2005 pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene,* publicat în Monitorul Oficial al României nr. 25 din 14 ianuarie 2008.
3. Toma M., *Reorganizarea întreprinderilor prin fuziune şi divizare.* Editura CECCAR, Bucureşti, 2003.
8. Ministerul Finanţelor Publice, Colegiul Consultativ al Contabilităţii, *Norme metodologice privind reflectarea în contabilitate a principalelor operaţiuni de fuziune, divizare, dizolvare şi lichidare a societăţilor comerciale, precum şi retragerea sau excluderea unor asociaţi din cadrul societăţilor comerciale şi tratamentul fiscal al acestora.* Editura CECCAR, Bucureşti, 2004.
9. *** *Legea societăţilor comerciale şi 5 legi uzuale.* Editura Hamangiu SRL, Bucureşti, 2007.
10. *** Ordin nr. 2.374 din 12 decembrie 2007 privind modificarea şi completarea Ordinului ministrului Finanţelor publice nr. 1.752/2005 pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 25 din 14 ianuarie 2008.